

Tôi đọc Kinh Thánh 3

TỤC NGỮ - CA DAO

MICAE NGUYỄN HUY THẮNG
- 2021 -

TÔI ĐỌC KINH THÁNH (3)

CHỦ ĐỀ

TỤC NGỮ, CA DAO VÀ KINH THÁNH

**MICAE NGUYỄN HUY THĂNG
- 2021 -**

LỜI NGỎ

Bạn đọc thân thương!

Tục ngữ, ca dao, ngạn ngữ, thành ngữ, thơ ca là túi khôn của cả dân tộc vì những lời hay ý đẹp này chứa đựng triết lý uyên thâm và kinh nghiệm sống về nhiều lĩnh vực: đất trời, phận người, tình duyên, tình người... nhằm giáo dục nhiều thế hệ con cháu mai ngày.

Thật thú vị và cũng thật may mắn, ngoài kho tàng quý giá Tục Ngữ Ca Dao chúng ta còn có kho tàng vô giá Kinh Thánh. Kinh Thánh là lời chân lý, tiêu chuẩn đạo đức mà Thiên Chúa đã ghi tac trong lương tâm mỗi con người, như lời tiên tri Giêrêmia: “Ta sẽ ghi vào lòng dạ chúng, sẽ khắc vào tâm khảm chúng Lề Luật của Ta. Ta sẽ là Thiên Chúa của chúng, còn chúng sẽ là dân của Ta.” (Gr 31, 33). Một khi Thiên Chúa nói với loài người, Người sử dụng ngôn ngữ và văn hóa của loài người để mọi người được nghe và được hiểu.

Vì lý do đó, nhiều tư tưởng trong Tục ngữ, Ca dao và trong Kinh Thánh gặp nhau. Thật tuyệt vời biết bao!

TÔI ĐỌC KINH THÁNH (3) mạo muội ghi lại những câu Tục Ngữ, Ca Dao, Thành Ngữ Việt Nam trùng khớp hoặc ít nhiều liên quan đến các câu trong Kinh Thánh về nhiều lĩnh vực: Tạo dựng trời đất, Thân phận con người, Duyên nợ, Tình yêu, Chữ hiếu, Giáo dục...

Tập sách cũng dùng một ít Ngạn Ngữ trong tiếng Anh và tiếng Pháp vốn được quen sử dụng trong tiếng Việt, như câu “Chacun pour soi, et Dieu pour tous!” (Ai lo phận này, Thiên Chúa lo cho tất cả! – Tiếng Pháp) hay câu “Neither a borrower nor a lender be!” (Không nên là người vay mượn hay kẻ cho vay! – Tiếng Anh)

TÔI ĐỌC KINH THÁNH (3) rất hân hạnh ra mắt bạn đọc và mong các bạn bao dung đón nhận. Dù với nhiều tâm huyết và nỗ lực, tập sách vẫn còn không ít sai sót đâu!

Chân thành cảm ơn quý bạn đọc.

Quê nhà, ngày 13 tháng 06 năm 2021

Lễ kính Thánh Antôn Padova

Nguyễn Huy Thăng

MỤC A

TẠO DỰNG

TRỜI ĐẤT – MUÔN VẬT – CON NGƯỜI

*Đó ai biết lúa mây cây,
Biết sông mây khúc, biết mây mây tầng?*

Kinh Thánh

Chúa kéo mây bao phủ che kín cả bầu trời,
Người chuẩn bị cho mưa rơi xuống trên mặt đất.
Chúa khiến mọc cỏ xanh trên những miền đồi núi,
và các loài thảo mộc cho người thể hưởng dùng.

(Tv 147, 8)

Thiên Chúa đã làm mọi sự hợp thời đúng lúc. Thiên Chúa cũng ban cho con người biết nhận thức về vũ trụ, tuy thế, con người cũng không thể nào hiểu hết được ý nghĩa công trình Thiên Chúa thực hiện trong lịch sử.

(Gv 3, 11)

Cát biển, giọt mưa và tháng ngày của vĩnh cửu,
ai đếm được cho hết?

Trời cao, đất rộng, vực sâu và sự khôn ngoan,
ai dò cho thấu?

Đó là chính Đức Chúa,
Người đã tạo dựng, đã thấy, đã đếm
và làm cho khôn ngoan nỗi bật
trên mọi công trình, nơi mọi phàm nhân,
theo lòng quảng đại của Người.

(Hc 1, 2-3.9-10)

Kêu trời không thấu!
*(Nỗi thống khổ của con người
không được lắng nghe và thấu hiểu)*

Kinh Thánh

Vừa nằm xuống, tôi đã nhủ thầm: “Khi nào trời sáng?”
Mới thức dậy, tôi liền tự hỏi: “Bao giờ chiều buông?”
Mãi tới lúc hoàng hôn, tôi chìm trong mê sảng.

Thịt tôi chai ra, giòi bọ lúc nhúc,
da tôi nứt nẻ, máu mủ đầm đìa.

Ngày đời tôi thảm thoát hơn cả thoi đưa,
và chấm dứt, không một tia hy vọng.

(G 7, 4-6)

Người quăng tôi vào đống bùn nhơ,
khiến tôi trở nên như tro như bụi.

Con kêu lên Ngài, nhưng Ngài không đáp,
con trình diện Ngài, nhưng Ngài chẳng lưu tâm.

(G 30, 19-20)

Lạy Chúa con thờ, muôn lạy Chúa,
Ngài nỡ lòng ruồng bỏ con sao?
Dù con thảm thiết kêu gào,
nhưng ơn cứu độ nơi nao xa vời!

(Tv 22, 2)

Lạy Thiên Chúa, xin đừng làm thinh,
xin đừng nín lặng ngồi yên, lạy Thiên Chúa.

(Tv 83, 2; 109, 1)

Người xây tường vây kín lấy tôi,
tôi không sao trốn thoát.

Xiềng xích tôi, Người làm cho thêm nặng.
Tôi kêu la cầu cứu, Người cũng bịt miệng tôi,
không để tôi khẩn nguyễn.

(Ac 3, 7-8)

Sao Ngài đành quên chúng con mãi mãi,
đành bỏ mặc chúng con suốt chuỗi ngày dài?

(Ac 5, 20)

*Lạy trời mưa xuồng, lấy nước tôi uống,
lấy ruộng tôi cày, lấy đầy bát cơm*

Kinh Thánh

Ta sẽ ban mưa cho các ngươi đúng mùa, đất sẽ sinh hoa màu, cây cối ngoài đồng sẽ ra trái; các ngươi sẽ được gặt lúa cho đến thời hái nho, và sẽ được hái nho cho đến thời gieo giống.

(Lv 26, 4-5)
(Đnl 11, 14-15)

Chúa sẽ làm mưa trên hạt giống ngươi gieo trồng, cho lương thực, sản phẩm của đất đai, thật dồi dào béo bở. Ngày đó, súc vật ngươi chăn nuôi sẽ ăn trên những đồng cỏ xanh bát ngát.

(Is 30, 23)

Trong số chư thần của các dân tộc,
có thần nào làm được mưa chǎng?
Có phải trời đỏ được mưa rào,
hay chính Ngài, lạy Đức Chúa, Thiên Chúa của chúng con?
Chúng con trông cậy nơi Ngài,
vì chính Ngài đã làm ra tất cả những điều đó!

(Gr 14, 22)

*Núi kia ai đắp nên cao
Sông kia biển nợ ai đào mà sâu?*

Kinh Thánh

Lúc khởi đầu, Thiên Chúa sáng tạo trời đất.

(St 1, 1)

Anh cứ hỏi súc vật, chúng sẽ chỉ giáo cho anh,
cứ hỏi chim trời, chúng sẽ cho anh biết.

Thú rừng sẽ chỉ giáo cho anh hay,
Cá biển sẽ giải thích cho anh rõ.

Vì trong giống vật, có con nào lại không biết
rằng tay Đức Chúa đã làm nên những điều đó!

(G 12, 7-9)

Trời xanh tường thuật vinh quang Thiên Chúa,
không trung loan báo việc tay Người làm.

Ngày qua mách bảo cho ngày tới,
đêm này kể lại với đêm kia.

Chẳng một lời một lẽ, chẳng nghe thấy âm thanh,
mà tiếng vang đã dội khắp hoàn cầu
và thông điệp loan đi tới chân trời góc biển.

(Tv 19, 2-5)

Do lời Đức Chúa mà có những công trình của Người.
Mặt trời tỏa sáng nhìn xuống muôn loài,
vinh quang Đức Chúa
bao phủ công trình Người sáng tạo.

(Hc 42, 15-16)

Thiên sinh nhơn, hà nhơn vô lộc
(Trời sinh người, ai cũng có lộc trời)

Kinh Thánh

Thiên Chúa ban phúc lành cho con người và Thiên Chúa phán với họ: “Hãy sinh sôi nảy nở thật nhiều, cho đầy mặt đất và thống trị mặt đất. Hãy làm bá chủ cá biển, chim trời, và mọi giống vật bò trên mặt đất.”

(St 1, 28)

Quả thế, cũng như có một người kia sắp đi xa, liền gọi đầy tớ đến mà giao phó của cải của mình cho họ. Ông cho người này năm yến, người kia hai yến, người khác nữa một yến, tùy khả năng riêng mỗi người.

(Mt 25, 14-15)

Người thì được Thần Khí ban cho ơn khôn ngoan để giảng dạy, người thì được Thần Khí ban cho ơn hiểu biết để trình bày. Kẻ thì được Thần Khí ban cho lòng tin; kẻ thì cũng được chính Thần Khí duy nhất ấy ban cho những đặc sủng để chữa bệnh. Người thì được ơn làm phép lạ, người thì được ơn nói tiên tri...

(1Cr 12, 8-10)

Thiên sinh vạn vật, duy nhân tối linh
(Trời sinh vạn vật, chỉ có con người là linh thiêng nhất)

Kinh Thánh

Thiên Chúa phán: “Chúng ta hãy làm ra con người theo hình ảnh chúng ta, giống như chúng ta, để con người làm bá chủ cá biển, chim trời, gia súc, dã thú, tất cả mặt đất và mọi giống vật bò dưới đất.”

Thiên Chúa sáng tạo con người theo hình ảnh mình,
Thiên Chúa sáng tạo con người theo hình ảnh Thiên Chúa,
Thiên Chúa sáng tạo con người có nam có nữ.

(St 1, 26-27)

Chúa cho con người chẳng thua kém thần linh là mấy,
ban vinh quang danh dự làm mủ triều thiên.

(Tv 8, 6)

Đức Chúa đã dựng nên ta như tác phẩm đầu tay của Người,
trước mọi công trình của Người từ thời xa xưa nhất.

(Cn 8, 22)

Anh em được thông phần bản tính Thiên Chúa.

(2Pr 1, 4)

Trời sinh voi, sinh cỏ
(Trời sinh, trời dưỡng)

Kinh Thánh

Hết mọi loài ngựa trông lên Chúa
đợi chờ Ngài đến bùa cho ăn.

Ngài ban xuống, chúng lượm về,
Ngài mở tay, chúng thỏa thuê ơn phước.

(Tv 104, 27-28)

Chúa cho loài gia súc có đầy đủ thức ăn,
bầy non kêu đói cũng luôn được no mồi.

(Tv 147, 9)

Hãy xem chim trời: chúng không gieo, không gặt, không thu tích vào kho; thế mà Cha anh em trên trời vẫn nuôi chúng. Anh em lại chẳng quý giá hơn chúng sao?

(Mt 6, 26)

Tứ hải giai huynh đệ
(Mọi người đều là anh em)

Kinh Thánh

Con người đặt tên cho vợ là E-và,
vì bà là mẹ của chúng sinh.

(St 3, 20)

Chính Chúa đã dựng nên ông A-đam, dựng nên cho ông một người trợ giúp và nâng đỡ là bà E-và, vợ ông.

Và dòng dõi loài người đã sinh ra từ hai ông bà.

(Tb 8, 6)
(St 2, 18)

Anh em hãy cầu nguyện như thế này:
“Lạy Cha chúng con là Đáng ngợi trên trời.”

(Mt 6, 9)

Tất cả anh em đều là anh em với nhau... vì anh em chỉ có một Cha là Cha trên trời.

(Mt 23, 8-9)

MỤC B THÂN PHẬN CON NGƯỜI

Bụng đói đâu gói phải bò

Kinh Thánh

Ngươi sẽ phải đói mồ hôi trán mới có bánh ăn.

(St 3, 19)

Chịu cực là có ăn,
nói suông thì chỉ tổ đói nghèo.

(Cn 14, 23)

Miệng muốn ăn khiến con người vất vả,
vì bụng đói nên đâu gói phải bò.

(Cn 16, 26)

Mọi nỗi khó nhọc của con người đều nhầm nuôi cái miệng. Nhưng sự thèm muốn của họ có bao giờ được hoàn toàn thỏa mãn đâu!

(Gv 6, 7)

*Hữu thân hữu khổ
(Đời là bể khổ)*

Kinh Thánh

Cuộc sống con người nơi dương thế
chẳng phải là thời khổ dịch sao?

Cũng thế, gia tài của tôi là những ngày tháng vô vọng,
số phận của tôi là những đêm đau khổ ê chề.

(G 7, 1.3)

Châu lê là cơm bánh đêm ngày.

(Tv 42, 4)

Ăn tro trấu đã thành cơm bữa,
nước mắt hòa nước uống thường khi.

(Tv 102, 10)

Cả khi cười, lòng vẫn vương sầu muộn,
sau niềm vui lại đến nỗi buồn phiền.

(Cn 14, 13)

Thật đáng nguyễn rửa ngày tôi được sinh ra.

Ngày mẹ tôi sinh ra tôi không đáng được chúc lành.

(Gr 20, 14)

(G 3, 3)

Ngày nào có cái khổ của ngày ấy.

(Mt 6, 34)

Lá rụng về cội

Kinh Thánh

Vì từ đất, người đã được lấy ra. Người là bụi đất,
và sẽ trở về với bụi đất.

(St 3, 19)

Xin Ngài nhớ cho: Ngài đã tạo con ra bằng đất sét,
rồi lại đưa con trở về cát bụi.

(G 10, 9)

Chúa bắt phàm nhân trở về cát bụi,
Ngài phán bảo: “Hỡi người trần thế, trở về cát bụi đi!”

(Tv 90, 3)

Khi hơi thở tắt đi, thân xác sẽ trở thành tro bụi,
sinh khí biến tan như làn gió thoảng.

(Kn 2, 3)

Lạy Đức Chúa, Ngài là Cha chúng con; chúng con là đất
sét, còn thợ gốm là Ngài, chính tay Ngài đã làm ra tất cả
chúng con.

(Is 64, 7)

Lực bất tòng tâm
(Không làm được điều tốt như lòng muốn)

Kinh Thánh

Sự thiện tôi muốn thì tôi không làm, nhưng sự ác tôi
không muốn, tôi lại cứ làm.

(Rm 7, 19)

Vì tính xác thịt thì ước muốn những điều trái ngược với
Thần Khí, còn Thần Khí lại ước muốn những điều trái
ngược với tính xác thịt, đôi bên kình địch nhau, khiến anh
em không làm được điều anh em muốn.

(Gl 5, 17)

Thưa anh em, xin hãy cùng nhau bắt chước tôi, và chăm chú nhìn vào những ai sống theo gương chúng tôi để lại cho anh em. Vì, như tôi đã nói với anh em nhiều lần, và bây giờ tôi phải khóc mà nói lại, có nhiều người sống đồi nghịch với thập giá Đức Ki-tô.

(Pl 3, 17-18)

*Nay anh mai tôi
(Ai cũng đến lượt mình – phải chết!)*

Kinh Thánh

Mọi xác phàm như chiếc áo, thay đổi đều mòn hao,
vì quy luật muôn đời là: chắc chắn con sẽ phải chết.

(Hc 14, 17)

Con hãy nhớ: mệnh ta thế nào, mệnh con cũng vậy,
hôm qua là phiên ta, hôm nay đến lượt con.

(Hc 38, 22)

Con đừng sợ án chết.
Hãy nhớ rằng: có những kẻ đã đi trước con,
và sẽ có những người theo sau.

(Hc 41, 3)

Lương bổng mà tội lỗi trả cho người ta, là cái chết; còn ân huệ Thiên Chúa ban không, là sự sống đời đời trong Đức Ki-tô Giê-su, Chúa chúng ta.

(Rm 6, 23)

Nhân sinh một kiếp, đến đì vô thường

Kinh Thánh

Dù sống trong danh vọng,
con người cũng không thể trường tồn;
thật nó chẳng khác chi
con vật một ngày kia phải chết.

(Tv 49, 13)
(Tv 49, 21)

Chớ huênh hoang tự đắc về ngày mai,
vì hôm nay sẽ xảy ra chuyện gì, con đâu biết được.

(Cn 27, 1)

Bấy giờ nhìn vào hết mọi việc do chính tôi làm, và bao gian lao vất vả tôi phải chịu, tôi nhận thấy: tất cả chỉ là phù vân, chỉ là công dã tràng xe cát; dưới bầu trời, có lợi lộc gì đâu!

(Gv 2, 11)
(Gv 12, 8)

Bởi ngẫu nhiên ta đã ra đời, rồi lại như chưa hề có mặt.
Hơi thở của ta là làn khói,
tư tưởng loé lên từ nhịp đập trái tim.

Khi nó tắt đi, thân xác sẽ trở thành tro bụi,
sinh khí biến tan như làn gió thoảng.

(Kn 2, 2-3)

Nhà tôi ở đã bị giật tung, và đem đi như lều mục tử.
Lạy Chúa, con như người thợ dệt, đang mải dệt đời mình,
bỗng nhiên bị tay Chúa cắt đứt ngay hàng chỉ.
Từ sáng tới khuya, Chúa làm con hao mòn sinh lực.

(Is 38, 12)

Sau đó Người nói với họ dụ ngôn này: “Có một nhà phú hộ kia, ruộng nương sinh nhiều hoa lợi, mới nghĩ bụng rằng: “Mình phải làm gì đây? Vì còn chỗ đâu mà tích trữ hoa màu!” Rồi ông ta tự bảo: “Minh sẽ làm thế này: phá những cái kho kia đi, xây những cái lớn hơn, rồi tích trữ tất cả thóc lúa và của cải mình vào đó. Lúc ấy ta sẽ nhủ lòng: hồn ta hối, mình bây giờ ê hề của cải, dư xài nhiều năm. Thôi, cứ nghỉ ngơi, cứ ăn uống vui chơi cho đã!” Nhưng Thiên Chúa bảo ông ta: “Đồ ngốc! Nội đêm nay, người ta sẽ đòi lại mạng ngươi, thì những gì ngươi sắm sẵn đó sẽ về tay ai?”

(Lc 12, 16-20)

Nhân vô thập toàn

Kinh Thánh

Ngài thấy cho: lúc chào đời con đã vương lâm lỗi,
đã mang tội khi mẹ mới hoài thai.

(Tv 51, 7)

Ai dám nói: “Tôi đã giữ lòng mình thanh khiết,
và tôi đã sạch tội rồi!”

(Cn 20, 9)

Trên mặt đất, chẳng có người công chính nào làm điều thiện và không bao giờ phạm tội.

(Gv 7, 20)

Không ai là người công chính, dẫu một người cũng không.

(Rm 3, 10)

Đây là lời đáng tin cậy và đáng mọi người đón nhận: Đức Giê-su Ki-tô đã đến thế gian, để cứu những người tội lỗi, mà kẻ đầu tiên là tôi.

(1Tm 1, 15)

Sinh giả tất tử
(Ai rồi cũng phải chết)

Kinh Thánh

Sống làm người, ai không phải chết.
Ai cứu nỗi mình thoát quyền lực âm ty?

(Tv 89, 49)

Phản tôi (vua Sa-lô-môn),
tôi cũng chỉ là một con người phải chết,
giống như mọi con người.

Tôi thuộc dòng dõi của con người đầu tiên
đã được nắn ra từ bụi đất.

(Kn 7, 1)

Điều không ngừng ám ảnh khiến lòng người sợ hãi âu lo
là cứ phải nghĩ rằng mình đang chờ chết.

(Hc 40, 2)

Hỡi tử thần, nhó đến người thật là cay đắng
đối với ai đang an hưởng tài sản của mình,
đối với người không phải âu lo,
người thành công trong hết mọi việc,
người còn khoẻ mạnh để hưởng thú vui.

Hỡi tử thần, phán quyết của người hay thật
đối với kẻ bần cùng, với người thiếu sức khoẻ,
với người già nua tuổi tác, lo lắng trăm chiêu,
với người tuyệt vọng, không còn kiên nhẫn nữa.

(Hc 41, 1-2)

Phận con người là phải chết một lần, rồi sau đó chịu
phán xét.

(Dt 9, 27)

Sinh hữu hạn tử bất kỳ
(Trời kêu ai nấy dạ / Chạy trời không khỏi số)

Kinh Thánh

Đức Chúa là Đáng cầm quyền sinh tử, đẩy xuống âm phủ
rồi lại kéo lên.

(1Sm 2, 6)

Chẳng ai làm chủ được sinh khí của mình để mà cầm giữ
lại; và chẳng ai làm chủ được ngày chết!

(Gv 8, 8)

Quả vậy, con người đâu biết ngày giờ của mình.

(Gv 9, 12)

(Cn 27, 1)

Hãy sẵn sàng, vì chính giờ phút anh em không ngờ,
thì Con Người sẽ đến.

(Lc 12, 40) (1Tx 5, 1-3)

Các người không biết cuộc đời mình ngày mai sẽ ra sao.
Thật vậy, các người chỉ là hơi nước xuất hiện trong giây
lát, rồi lại tan biến đi.

(Gc 4, 14)

(Tv 39, 6)

Nếu ngươi không tỉnh thức, thì Ta sẽ đến như kẻ trộm,
ngươi chẳng biết giờ nào Ta sẽ đến bắt chộp ngươi.

(Kh 3, 3; 16, 15)

Sinh không, tử lại hoàn không
(Sinh ra tay không, chết đi cũng tay không)

Kinh Thánh

Ông Cô-he-lét nói: “Phù vân, quả là phù vân. Phù vân,
quả là phù vân. Tất cả chỉ là phù vân.”

(Gv 1, 2; 2, 1)

Lọt lòng mẹ, trần truồng làm sao, thì cũng sẽ ra đi như
vậy. Chịu đựng bao gian lao vất vả, để rồi chẳng mang
theo được gì... Đến làm sao, ra đi làm vậy. Thật là:

“Đã tràng xe cát biển đông,
nhọc nhằn mà chẳng nên công cán gì.”

(Gv 5, 14-15)

Chúng ta đã không mang gì vào trần gian, thì cũng chẳng
mang gì ra được.

(1Tm 6, 7)

Sinh ký, tử quy
(Sống là gợi, thác là vè)

Kinh Thánh

Đức Chúa là Thiên Chúa lấy bụi từ đất nặn ra con người, thổi sinh khí vào lỗ mũi và con người trở nên một sinh vật. Rồi Đức Chúa là Thiên Chúa trồng một vườn cây ở Ê-đen, về phía đông, và đặt vào đó con người do chính mình nặn ra.

(St 2, 7-8)

Ở trên đời, con là thân lữ khách.

(Tv 119, 19; 39, 13)

Không phải tất cả chúng ta sẽ chết, nhưng tất cả chúng ta sẽ được biến đổi... Quả vậy, cái thân phải hư nát này sẽ mặc lấy sự bất diệt; và cái thân phải chết này sẽ mặc lấy sự bất tử.

(1Cr 15, 51.53)

Còn chúng ta, quê hương chúng ta ở trên trời.

(Pl 3, 20)

Thiên Chúa là Đáng không vị nể ai, nhưng cứ theo công việc mỗi người mà xét xử. Vậy nếu anh em gọi Người là Cha, thì anh em hãy đem lòng kính sợ mà sống cuộc đời lữ khách này.

(1Pr 1, 17)

Sinh lão bệnh tử
(Sinh ra, già đi, bệnh tật rồi chết)

Kinh Thánh

Con người do phụ nữ sinh ra,
tuổi đời ngắn ngủi, mà âu lo chồng chất.

Tựa đáo hoa mới nở đã tàn,
con người qua mau, khác nào bóng câu qua cửa sổ.

(G 14, 1-2)

Con người nằm xuống ngủ yên rồi
là không thức dậy nữa.

Bao lâu các tầng trời còn tồn tại,
nó vẫn không thức giấc, không tỉnh dậy,
không hết ngủ say.

(G 14, 12)

Tính tuổi thọ, trong ngoài bảy chục,
mạnh giỏi chẳng là được tám mươi,
mà phần lớn chỉ là gian lao khốn khổ,
cuộc đời thảm thoát, chúng con đã khuất rồi.

(Tv 90, 10)

Ở dưới bầu trời này,
mọi sự đều có lúc, mọi việc đều có thời:
một thời để chào đời, một thời để lìa thế;
một thời để trồng cây, một thời để nhổ cây;

(Gv 3, 1-2)

*Tay làm hàm nhai
(Có làm thì mới có ăn,
Không dung ai dẽ đem phần đến cho)*

Kinh Thánh

Kẻ biếng nhác phải chịu cảnh nghèo hèn,
người siêng năng được giàu sang phú quý.

(Cn 10, 4)

Đường kẻ lười bị rào gai cản trở,
lối người ngay được bồi đắp thênh thang.

(Cn 15, 19)

Thói lười biếng làm con người ngủ mê,
kẻ biếng nhác sẽ phải nhịn đói.

(Cn 19, 15)

Lười lín biếng nhác thì cột xiêu,
bàn tay uể oải thì nhà dột.

(Gv 10, 18)

Khi còn ở với anh em, chúng tôi đã chỉ thị cho anh em:
ai không chịu làm thì cũng đừng ăn!

(2Tx 3, 10)

*Thời giờ thầm thoát thoai đưa,
Nó dì dì mãi không chờ đợi ai*

Kinh Thánh

Ngày đời tôi thầm thoát hon cả thoai đưa,
và chấm dứt, không một tia hy vọng.

(G 7, 6; 14, 1-2)

Ấy con người khác chi hơi thở,
vùn vụt tuổi đời tựa bóng câu.

(Tv 144, 4)

Cuộc đời ta vụt mất tựa bóng câu, đã qua rồi là không
còn trở lại, ấn đã niêm, ai quay về được nữa!

(Kn 2, 5)

*Trăm năm còn có gì đâu,
Chẳng qua một nǎm cỏ khâu xanh rì*

Kinh Thánh

Hơi thở tôi đã cạn, ngày đời tôi đã hết,
một nǎm mò đang đợi chờ tôi.

(G 17, 1)

Tuy họ lấy tên mình mà đặt cho miền này xứ nọ,
nhưng ba tác đất mới thật là nhà,
nơi họ ở muôn đời muôn kiếp.

(Tv 49, 12)

Ngàn năm Chúa kể là gì,
tựa hôm qua đã qua đi mất rồi,
khác nào một trống canh thôi!

(Tv 90, 4)
(2Pr 3, 8)

Ngày ấy, hoa hạnh đào nở ra trăng xóa,
loài châu chấu trở nên chậm chạp nặng nề,
trái bạch hoa hết còn hương vị.
Bởi vì con người tiến đến nơi ở ngàn thu,
bên đường đầy những người than khóc ai oán.

(Gv 12, 5)

Số ngày đời của con người nhiều lắm là một trăm năm.
Một giọt nước biển, một hạt cát:
đó là số năm ngắn ngủi của nó sánh với cái đời đời.

(Hc 18, 9-10)

MỤC C THIÊN THỜI – VẬN MỆNH

*Chẳng ăn, chẳng mặc, chẳng chơi
Bo bo giữ lấy của trời làm chi?*

Kinh Thánh

Đối với con người, không có gì tốt hơn là ăn uống và hưởng những thành quả do công lao khó nhọc mình làm ra!

(Gv 2, 24)

Tôi bèn ca ngợi sự vui vẻ sung sướng: dưới ánh mặt trời, chẳng có gì tốt cho con người hơn là ăn, là uống và vui vẻ thoái mái. Đó là những thú vui gắn liền với công lao khó nhọc trong chuỗi ngày Thiên Chúa ban cho con người được sống dưới ánh mặt trời.

(Gv 8, 15)

Nghèo mà cơ thể lành mạnh cường tráng,
còn hơn giàu mà thân xác ôm o xo bại.

Khoẻ mạnh và tráng kiện thì hơn mọi thứ bạc vàng,
một thân hình vạm vỡ thì hơn cả gia tài vô tận.

Không của cải nào bằng sức khoẻ của thân xác,
chẳng vui sướng nào hơn niềm vui của con tim.

(Hc 30, 14-16)

Còn nước còn tát
(*Còn sống còn hy vọng*)

Kinh Thánh

Anh sẽ được vững dạ an lòng vì có niềm hy vọng.

(G 11, 18)

Quả vậy, đến như cây cối mà vẫn còn có niềm hy vọng,
bị chặt rồi, còn có thể mọc lại xanh tươi,
và không ngót đậm chồi nảy lộc.

(G 14, 7)

Và nếu ở đó còn sót lại một phần mười, thì đến lượt phần
đó cũng sẽ bị lửa thiêu, như một cây vân hương, một cây
sồi bị đốn, chỉ còn sót lại cái gốc thô. Gốc ấy là một mầm
giống thánh.

(Is 6, 13)

Công dã tràng
(*Nhọc nhằn mà không được gì*)

Kinh Thánh

Bắt được mồi hơn chạy theo bóng. Nhưng đó cũng chỉ là
phù vân, chỉ là công dã tràng xe cát.

(Gv 6, 9)

Và nào ai biết được điều gì tốt nhất cho con người trong cuộc sống, trong chuỗi ngày của kiếp phù du, trong cuộc đời qua mau như chiếc bóng? Nào có ai cho con người biết điều gì sẽ xảy ra dưới ánh mặt trời sau khi mình nhắm mắt xuôi tay?

(Gv 6, 12)

Phản tôi, tôi đã nói: “Tôi vất vả luồng công, phí sức mà chẳng được gì.” Nhưng sự thật, đã có Đức Chúa minh xét cho tôi.

(Is 49, 4)

*Êch ngồi đáy giếng, coi trời bằng vung!
(Ngạo mạn)*

Kinh Thánh

Chính ngươi (vua Ba-ben) đã tự nhủ: “Ta sẽ lên trời: ta sẽ dựng ngai vàng của ta trên cả các vì sao của Thiên Chúa; ta sẽ ngự trên núi Hội Ngô, chốn bồng lai cực bắc. Ta sẽ vượt ngàn mây thẳm, sẽ nên như Đáng Tối Cao.”

(Is 14, 13-14)

Hỡi con người, hãy nói với thủ lãnh của Tia:
Chúa Thượng là ĐỨC CHÚA phán thế này:

Vì ngươi đem lòng tự cao tự đại nên ngươi đã nói:
“Ta là thần, ta ngự trên ngai các thần, giữa trùng dương.”

Ngươi chỉ là người, chứ không phải là thần
mà lại dám cho mình ngang hàng với thần thánh.

(Ed 28, 2)

Tên đói thủ tôn mình lên trên tất cả những gì được gọi là thần và được sùng bái, thậm chí nó còn ngồi trong Đền Thờ Thiên Chúa và tự xưng là Thiên Chúa.

(2Tx 2, 4)

Hữu xạ tự nhiên hương

(Có chất thơm thì tự nhiên có mùi thơm)

Kinh Thánh

Người khôn giữ kỹ điều mình biết,
kẻ ngu mở miệng là tai họa đến gần.

(Cn 10, 14)

Tử tâm não mà tư tưởng phát sinh.

(Hc 37, 17)

Lòng có đầy, miệng mới nói ra. Người tốt thì rút cái tốt từ kho tàng tốt của mình; kẻ xấu thì rút cái xấu từ kho tàng xấu của mình.

(Mt 12, 34-35)

Tất cả đám đông tìm cách sò vào Người, vì có một năng lực tự nơi Người phát ra, chữa lành hết mọi người.

(Lc 6, 19)

Kẻ ác sống lâu, người hiền chết sớm

Kinh Thánh

Tại sao kẻ gian ác vẫn sống nhởn nhơ,
càng về già lại càng thêm của cải?

(G 21, 7)

Ác nhân như vậy đó,
chúng vẫn cứ an nhàn,
thu tích thêm của cải.

(Tv 73, 12; 37, 1)

Trong cuộc đời phù du của tôi, tôi đã thấy hết cả:
có người công chính bị tiêu vong dầu đã sống công chính,
có kẻ gian ác lại được sống lâu dầu đã làm điều ác.

(Gv 7, 15)

Mắt của Ngài thật quá tinh tuyền
không thể chịu được điều gian ác,
Ngài không thể nhìn xem cảnh khôn cùng,
tại sao Ngài cứ đứng nhìn quân phản bội,
sao Ngài lặng thinh
khi kẻ gian ác nuốt chửng người chính trực hơn mình?

(Kb 1, 13)

*Lôi con voi qua lỗ kim (chuyên không thể)
(They draw an elephant through the eye of a needle)*
(Ngạn ngữ Anh)

Kinh Thánh

Lạy Đức Chúa, Chúa Thượng của con, này Ngài đã tạo thành trời đất bằng sức mạnh vĩ đại và cánh tay uy quyền của Ngài. Không có gì mà Ngài không làm được!

(Gr 32, 17)

“Thầy còn nói cho anh em biết: con lạc đà chui qua lỗ kim còn dễ hơn người giàu vào Nước Thiên Chúa.” Nghe nói vậy, các môn đệ vô cùng sững sốt và nói: “Thế thì ai có thể được cứu?” Đức Giê-su nhìn thẳng vào các ông và nói: “Đối với loài người thì điều đó không thể được, nhưng đối với Thiên Chúa, thì mọi sự đều có thể được.”

(Mt 19, 24-26)

Thầy là cây nho, anh em là cành. Ai ở lại trong Thầy và Thầy ở lại trong người ấy, thì người ấy sinh nhiều hoa trái, vì không có Thầy, anh em chẳng làm gì được.

(Ga 15, 5)

*Mưu sự tại nhân, thành sự tại thiên
(Người tinh không bằng trời tinh)*

Kinh Thánh

Ví như Chúa chẳng xây nhà,
thợ nề vất vả cũng là uổng công.
Thành kia mà Chúa không phòng giữ,
uổng công người trấn thủ canh đêm.

Bạn có thức khuya hay dậy sớm,
khó nhọc làm ăn cũng hoài công.
Còn kẻ được Chúa thương dầu có ngũ,
Người vẫn ban cho đủ tiêu dùng.

(Tv 127, 1-2)

Suy nghĩ lo toan là việc của con người,
còn nói câu trả lời là do Đức Chúa.

(Cn 16, 1)

Lòng con người ấp ú bao dự tính,
duy kế hoạch của Đức Chúa mới trường tồn.

(Cn 19, 21)

Trời cao hơn đất chừng nào thì đường lối của Ta cũng
cao hơn đường lối các ngươi, và tư tưởng của Ta cũng
cao hơn tư tưởng các ngươi chừng ấy.

(Is 55, 9)

Ngẫm hay muôn sự tại trời
(Phản số)

Kinh Thánh

Vì tuổi con người đã được Ngài ấn định,
sống được bao năm tháng là tùy thuộc ở Ngài.
Ngài đã định giới hạn rồi, sao có thể vượt qua!

(G 14, 5)

Số phận con ở trong tay Ngài.

(Tv 31, 16)

Kẻ nào phải chết thì chết, kẻ nào bị gươm đâm thì bị
gươm đâm, kẻ nào phải đói lá thì đói lá, kẻ nào phải đi
đày thì đi đày.

(Gr 15, 2; 43, 11)

Ai phải đi đày thì đi đày, ai phải chết vì gươm thì sẽ chết
vì gươm.

(Kh 13, 10)

Người sống đồng vàng
(Mạng sống con người quý hơn cả)

Kinh Thánh

Con chó sống thì hơn con sư tử chết. Người sống ít ra cũng biết mình sẽ chết, còn người chết chẳng biết gì cả, họ đâu còn được hưởng điều gì, vì đã bị rơi vào quên lãng.

(Gv 9, 4-5)

Đừng lo cho mạng sống: lấy gì mà ăn; cũng đừng lo cho thân thể: lấy gì mà mặc. Mạng sống chặng trọng hơn của ăn, và thân thể chặng trọng hơn áo mặc sao?

(Mt 6, 25)

(Lc 12, 22-23)

Vì được cả thế giới mà phải thiệt mất mạng sống, thì người ta nào có lợi gì? Quả thật, người ta lấy gì mà đổi lại mạng sống mình?

(Mc 8, 36-37)

Nhân chi sơ tính bản thiện
(Con người khi mới sinh bản chất thiện hảo)

Kinh Thánh

Còn đây là điều duy nhất tôi đã tìm thấy:
con người do Thiên Chúa làm nên,
vốn đơn sơ ngay thẳng,
nhưng chính họ lại đi tìm đủ chuyện rắc rối quanh co.

(Gv 7, 29)

Lúc ấy, các môn đệ lại gần hỏi Đức Giê-su rằng:
“Thưa Thầy, ai là người lớn nhất trong Nước Trời?”
Đức Giê-su liền gọi một em nhỏ đến, đặt vào giữa các ông và bảo: “Thầy bảo thật anh em: nếu anh em không trở lại mà nêu như trẻ nhỏ, thì sẽ chẳng được vào Nước Trời.”

(Mt 18, 1-3)

Con người đã được sáng tạo theo hình ảnh Thiên Chúa
để thật sự sống công chính và thánh thiện.

(Ep 4, 24)

*Ông thời đi khỏi, ông giỏi cũng bỏ tay
(Vận may, điều rủi)*

Kinh Thánh

Tâm trí con người nghĩ ra đường lối,
còn Đức Chúa hướng dẫn từng bước đi.

(Cn 16, 9)

Tôi lại thấy dưới ánh mặt trời
không phải cứ nhanh chân là chạy giỏi,
cứ mạnh là thắng,
hết khôn ngoan là có ăn, hết thông thái là giàu có,
hết hiểu biết là được ân huệ:
vì điều may điều rủi đến với hết mọi người.

(Gv 9, 11)

Có khi lâm nạn lại thành công,
gặp may mà hóa thiệt thòi.

Có lúc cho đi mà con không được lợi,
có lúc cho đi lại được trả gấp đôi.

Đôi khi vinh quang đem lại nhục nhã,
kẻ thấp hèn lại được ngẩng đầu hiên ngang.

(Hc 20, 9-11)

Tâm an thị phúc
(Tâm bình an mới hạnh phúc thật)

Kinh Thánh

Thư thái bình an vừa nằm con đã ngủ.

(Tv 4, 9)

Tâm hồn bình an là nguồn sống cho thể xác,
nhưng lòng ghen ghét tựa chứng bệnh mục xương.

(Cn 14, 30; 17, 22)

Giả như người ấy có sống được hai ngàn năm đi nữa,
mà vẫn không cảm thấy hạnh phúc, thì sống để làm gì?

(Gv 6, 6)

Phúc thay ai không bị lương tâm cắn rút,
và kẻ không rơi vào thất vọng.

(Hc 14, 2)

Tâm hồn sướng vui thì con người giàu sức sống,
niềm vui sẽ kéo dài tuổi thơ.

(Hc 30, 22)

Đức Giê-su nói với các môn đệ: “Bình an cho anh em!”

(Ga 20, 19)

*Thiên võng khôi khôi, sơ nhi bất lậu
(Lưới trời lồng lộng, thưa mà chẳng để sót ai)
(Trời cao có mắt)*

Kinh Thánh

Con có lên trời, Chúa đang ngự đó,
nằm dưới âm ty, vẫn gặp thấy Ngài.

Dù chắp cánh bay từ phía hùng đông xuất hiện,
đến ở nơi chân trời góc biển phương tây,
tại đó cũng tay Ngài đưa dẫn,
cánh tay hùng mạnh giữ lấy con.

(Tv 139, 8-10)

Con mới là bào thai, mắt Ngài đã thấy;
mọi ngày đời được dành sẵn cho con
đều thấy ghi trong sổ sách Ngài,
trước khi ngày đầu của đời con khởi sự.

(Tv 139, 16)

Mắt Đức Chúa ở mọi nơi mọi chỗ,
hằng dõi theo kẻ dữ người lành.

(Cn 15, 3)

Xưa như trái đất
(Chẳng có gì là mới lạ)

Kinh Thánh

Điều đã có, rồi ra sẽ có, chuyện đã làm, rồi lại sẽ làm ra:
dưới ánh mặt trời, nào có chi mới lạ?

(Gv 1, 9)

Điều gì đang có, xưa kia đã có,
điều gì sẽ có, xưa đã có rồi.

(Gv 3, 15)

Người khôn ngoan sắp xếp những công trình vĩ đại,
vì Người hằng có từ đời đời đến muôn muôn thuở,
không cần thêm hay bớt điều gì
và cũng chẳng cần ai làm cỗ vân.

(Hc 42, 21)

MỤC D

TÌNH YÊU – NGHĨA PHỤ THÊ – CON CÁI

Ai làm này chịu

Kinh Thánh

Cha sẽ không bị xử tử vì con, và con sẽ không bị xử tử vì cha: mỗi người sẽ bị xử tử về tội của mình.

(Đnl 24, 16)

Vào những ngày ấy, người ta sẽ không còn nói: “Cha ông ăn nho xanh, con cháu bị ghê răng.” Nhưng mỗi người sẽ chết vì tội mình. Kẻ nào ăn nho xanh, kẻ ấy sẽ bị ghê răng.

(Gr 31, 29-30)

Ai phạm tội, kẻ ấy phải chết.

(Ed 18, 4)

*Ai lo phận này, Thiên Chúa lo cho tất cả
(Chacun pour soi, et Dieu pour tous)
(Ngạn ngữ Pháp)*

Kinh Thánh

Dầu cha mẹ có bỏ con đi nữa,
thì hãy còn có Chúa đón nhận con.

(Tv 27, 10)

Trước Thánh Nhan, toàn thể vũ trụ
ví tựa hạt cát trên bàn cân,
tựa giọt sương mai rơi trên mặt đất.

Nhung Chúa xót thương hết mọi người...

Quả thế, Chúa yêu thương mọi loài hiện hữu,
không ghê tởm bất cứ loài nào Chúa đã làm ra,
vì giả như Chúa ghét loài nào, thì đã chẳng dựng nên.

(Kn 11, 22-24)

Con người thì thương xót cận thân,
còn Đức Chúa xót thương mọi xác phàm.
Người trách cứ, sửa sai, dạy dỗ,
và dẫn đưa, như mục tử dẫn đàn chiên.

(Hc 18, 13)

Có phụ nữ nào quên được đúra con thơ của mình,
hay chẳng thương đúra con mình đã mang nặng đẻ đau?
Cho dù nó có quên đi nữa,
thì Ta, Ta cũng chẳng quên ngươi bao giờ.

(Is 49, 15)

Từ xa Đức Chúa đã hiện ra với tôi: “Ta đã yêu ngươi
bằng mối tình muôn thuở, nên Ta vẫn dành cho ngươi
lòng xót thương.”

(Gr 31, 3)

Thiên Chúa là tình yêu.

(1Ga 4, 8.16)

Con cái là lộc trời ban

Kinh Thánh

Thiên Chúa sáng tạo con người có nam có nữ. Thiên Chúa ban phúc lành cho họ, và Thiên Chúa phán với họ: “Hãy sinh sôi nảy nở thật nhiều, cho đầy mặt đất, và thống trị mặt đất.”

(St 1, 27-28)

Bà Xa-ra có thai và sinh cho ông Áp-ra-ham một con trai khi ông đã già, vào thời kỳ Thiên Chúa đã hứa. Ông Áp-ra-ham đặt tên cho đứa con sinh ra cho ông là I-xa-ác.

(St 21, 2-3)

(Lc 1, 36)

Tâm hồn cay đắng, bà An-na cầu nguyện với Đức Chúa và khóc nức nở. Bà khấn hứa rằng: “Lạy Đức Chúa các đạo binh, nếu Ngài đoái nhìn đến nỗi khổ cực của nữ tỳ Ngài đây, nếu Ngài nhớ đến con và không quên nữ tỳ Ngài, nếu Ngài cho nữ tỳ Ngài một mụn con trai, thì con sẽ dâng nó cho Đức Chúa...” Ngày qua tháng lại, bà An-na thụ thai, sinh con trai và đặt tên cho nó là Sa-mu-en, vì bà nói: “Tôi đã xin Đức Chúa được nó.”

(1Sm 1, 10-11. 20)

Phường gian ác sẽ không có con nối dõi.

(G 15, 34)

Này con cái là hòng ân của Chúa,
con mình sinh hạ là phần thưởng Chúa ban.

(Tv 127, 3)

Con dại cái mang

Kinh Thánh

Con khôn làm cha vui sướng,
con dại làm mẹ buồn phiền.

(Cn 10, 1)

Con ngu khiến cha buồn giận,
con dại làm mẹ đắng cay.

(Cn 17, 25)

Có chịu đòn chịu mắng mới nên khôn,
trẻ con thả lỏng gây tủi buồn cho mẹ.

(Cn 29, 15)

Đạo nào bằng đạo phu thê Tay áp má kè sinh tử có nhau

Kinh Thánh

Bởi thế, người đàn ông lìa cha mẹ mà gắn bó với vợ mình, và cả hai thành một xương một thịt.

(St 2, 24)

Cùng với người vợ yêu thương, bạn hãy hưởng trọn cuộc đời, hết mọi ngày trong kiếp sống phù du.

(Gv 9, 9)

Bất cứ ai rẫy vợ mà cưới vợ khác là phạm tội ngoại tình; và ai cưới người đàn bà bị chồng rẫy, thì cũng phạm tội ngoại tình.

(Lc 16, 18)

Còn với những người đã kết hôn, tôi ra lệnh này, không phải tôi, mà là Chúa: vợ không được bỏ chồng... và chồng cũng không được rẫy vợ.

(1Cr 7, 10-11)

Người làm vợ hãy tùng phục chồng như tùng phục Chúa. Người làm chồng, hãy yêu thương vợ, như chính Đức Ki-tô yêu thương Hội Thánh và hiến mình vì Hội Thánh.

(Ep 5, 22.25)

Chồng phải yêu vợ như yêu chính thân thể mình. Yêu vợ là yêu chính mình.

(Ep 5, 28)

Đòi cha ăn mặn đòi con khát nước

Kinh Thánh

Đức Chúa chật giận và giàu ân nghĩa, chịu đựng lỗi lầm và tội ác, nhưng không dung tha điều gì; phạt con cháu đến ba bốn đời vì lỗi lầm của cha ông.

(Ds 14, 18)

Cha ông chúng con phạm tội, nhưng đã khuất, chúng con nay gánh chịu và các ngài gây nên.

(Ac 5, 7)

Đòi cha ăn nho xanh, đòi con phải ê răng.

(Ed 18, 2)

Đi ngang qua, Đức Giê-su nhìn thấy một người mù từ thuở mới sinh. Các môn đệ hỏi Người: “Thưa Thầy, ai đã phạm tội khiến người này sinh ra đã bị mù, anh ta hay cha mẹ anh ta?”

(Ga 9, 1-2)

***Đồng vợ đồng chồng tát biến đồng cưng cạn
(Của chồng công vợ)***

Kinh Thánh

Khi thân nhân đã ra khỏi phòng và đóng cửa lại, Tô-bi-a ngồi dậy, ra khỏi giường và nói với Xa-ra: “Đứng lên, em! Chúng ta hãy cầu nguyện, nài xin Đức Chúa để Người xót thương và ban ơn cứu độ cho chúng ta!”

(Tb 8, 4)

Chính Chúa đã dựng nên ông A-đam,
dựng nên cho ông một người trợ thủ và nâng đỡ
là bà E-và, vợ ông.

(Tb 8, 6)

Hai người thì hơn một, vì hai người làm việc cực khổ sẽ thu nhập khá hơn. Người này ngã đã có người kia nâng dậy. Nhưng khi chỉ có một mình mà bị ngã thì thật là khốn, vì chẳng có ai nâng dậy cả! Cũng vậy, hai người nằm chung thì ám; một mình làm sao mà ám được? Một mình dễ bị tấn công, có hai người, ắt sẽ đương đầu nổi; dây chập ba đâu dễ gì đứt?

(Gv 4, 9-12)

Xong kỳ lễ, hai ông bà trở về, còn cậu bé Giê-su thì ở lại Giê-ru-sa-lem, mà cha mẹ chẳng hay biết. Ông bà cứ tưởng là cậu về chung với đoàn lữ hành, nên sau một ngày đường, mới đi tìm kiếm giữa đám bà con và người quen thuộc. Không thấy con đâu, hai ông bà trở lại Giê-ru-sa-lem mà tìm.

(Lc 2, 43-45)

Một giọt máu đào hơn ao nước lã

Kinh Thánh

Đức Chúa phán với Ca-in: “Ngươi đã làm gì vậy? Từ dưới đất, tiếng máu của em ngươi đang kêu lên Ta! Giờ đây ngươi bị nguyễn rủa bởi chính đất đã từng há miệng hút lấy máu em ngươi, do tay ngươi đổ ra.”

(St 4, 10-11)

Giu-đa nói với các anh em: “Ta giết em và phủ lấp máu nó, nào có ích lợi gì? Thôi, ta hãy bán nó cho người Ít-ma-ên, nhưng đừng động tay tới nó, vì nó là em ta, là ruột thịt của ta.” Các anh em nghe cậu.

(St 37, 26-27)

Anh em đã tới cùng vị Trung Gian giao ước mới là Đức Giê-su và được máu của Người rảy xuống, máu đó kêu thấu trời còn mạnh thế hơn cả máu A-ben.

(Dt 12, 24)

Nhân duyên trời định

Kinh Thánh

(Thiên sứ Ra-pha-en nói với cậu Tô-bi-a) Đừng sợ, vì cô được tiên định làm vợ em từ trước muôn đời.

(Tb 6, 18)

Có bốn chuyện tôi không sao hiểu nổi,
đó là đường điệu hâu bay lượn trên trời,
đường rắn bò trên đá,
đường thuyền bè đi lại giữa biển khơi,
và đường của chàng thanh niên tìm đến cô thiếu nữ.

(Cn 30, 18-19)

Thuở ban đầu, Đấng Tạo Hóa đã làm ra con người có nam có nữ, và Người đã phán: “Vì thế, người ta sẽ lia cha mẹ mà gắn bó với vợ mình, và cả hai sẽ thành một xương một thịt.”

(Mt 19, 4-5)

Sự gì Thiên Chúa đã phối hợp, loài người không được phân ly.

(Mt 19, 6)

**Tất cả kho tàng trên trái đất
không thể nào so sánh nổi với hạnh phúc gia đình**
(Ngạn ngữ Do Thái)

Đây là gia phả ông A-đam: Ngày Thiên Chúa sáng tạo con người, Chúa làm ra con người giống như Thiên Chúa. Chúa sáng tạo con người có nam có nữ, Chúa ban phúc lành cho họ và đặt tên cho họ là “người”, ngày họ được sáng tạo.

(St 5, 1-2)

Giờ đây, không phải vì lòng dục, mà con lấy em con đây,
nhưng vì lòng chân thành.

Xin Chúa đoái thương con và em con
cho chúng con được chung sống bên nhau đến tuổi già.

(Tb 8, 7)

Cùng với người vợ yêu thương,
bạn hãy hưởng trọn cuộc đời,
hết mọi ngày trong kiếp sống phù du
đã được ban cho bạn dưới ánh mặt trời,
vì đó là phần bạn đáng được hưởng trong cuộc đời,
giữa bao nhiêu công việc khó nhọc bạn làm
dưới ánh mặt trời, trong những ngày của kiếp sống phù du.

(Gv 9, 9)

Vậy anh em không còn phải là người xa lạ hay người tạm trú, nhưng là người đồng hương với các người thuộc dân thánh, và là người nhà của Thiên Chúa.

(Ep 2, 19)

Thé gian nhất vợ nhì trót

Kinh Thánh

Với con người, Chúa phán: “Vì ngươi đã nghe lời vợ và ăn trái cây mà Ta đã truyền cho ngươi rằng: Người đừng ăn, nên đất đai bị nguyền rủa vì ngươi.”

(St 3, 17)

Tìm đâu ra một người vợ đảm đang?
Nàng quý giá vượt xa châu ngọc.

(Cn 31, 10)

Cưới vợ là khởi đầu sự nghiệp,
là có một trợ lực tương xứng,
và một cột trụ để tựa nương.

(Hc 36, 24)

Bạn bè thân hữu gặp nhau có lúc,
sao như vợ chồng chung sống bên nhau.

(Hc 40, 23)

*Vắng đàn ông quanh nhà,
vắng đàn bà quanh bếp*

Kinh Thánh

Đức Chúa là Thiên Chúa phán: “Con người ở một mình thì không tốt. Ta sẽ làm cho nó một trợ tá tương xứng với nó.”

(St 2, 18)

Nàng để mắt trông nom mọi việc trong nhà,
bánh nàng ăn là do mồ hôi nước mắt nàng làm ra,
con nàng đứng lên ca tụng nàng có phúc,
chồng nàng cũng tấm tắc ngợi khen.

(Cn 31, 27-28)

Không có hàng rào, trang trại bị cướp phá,
vắng bóng đàn bà, đàn ông sê lang thang, rên rỉ.
Ai dám tin một tên trộm chuyên nghề,
làm ăn hết thành này sang thành khác.
Đàn ông không tổ ám cũng vậy thôi:
tới đến thì bạ đâu trú đây.

(Hc 36, 25-27)

Vợ khôn ngoan làm quan cho chồng

Kinh Thánh

Suốt đời, nàng đem lại hạnh phúc
chứ không gây tai họa cho chồng.

(Cn 31, 12)

Chồng nàng được tiếng thơm nơi cổng thành
khi ngồi chung với hàng kỳ mục trong dân.

(Cn 31, 23)

Đừng rời bỏ người vợ khôn ngoan đức hạnh,
vì duyên dáng của nàng quý hơn cả vàng nữa.

(Hc 7, 19)

*Yêu nhau mây núi cõng trèo,
Mây sông cõng lội mây đèo cõng qua*

Kinh Thánh

Ghen ghét sinh cãi vã,
tình yêu khóa lấp mọi lối lầm.

(Cn 10, 12)

Tình yêu mãnh liệt như tử thần, cơn đam mê dữ dội như âm phủ. Lửa tình là ngọn lửa bùng cháy, một ngọn lửa thiêng. Nước lũ không dập tắt nổi tình yêu, sóng còn chăng tài nào vùi lấp.

(Dc 8, 6-7)

Tình yêu không bao giờ mất được.

(1Cr 13, 8)

Tình yêu không biết đến sợ hãi; trái lại, tình yêu hoàn hảo loại trừ sợ hãi.

(1Ga 4, 18)

MỤC E DUỖNG DỤC – ĐẠO HIẾU

*Ân cha nặng lắm ai ơi;
Nghĩa mẹ bằng trời chín tháng cưu mang
(Công cha như núi Thái Sơn
Nghĩa mẹ như nước trong nguồn chảy ra)*

Kinh Thánh

Con ơi, con hãy thương mẹ: chín tháng cưu mang,
ba năm bú móm, mẹ đã nuôi nấng dạy dỗ con đến ngàn
này tuổi đầu.

(2Mcb 7, 27)

Hãy lắng nghe cha con, đấng sinh thành ra con,
đừng khinh dê mẹ con khi người già yêu.

(Cn 23, 22)

Cha con, con hãy hết lòng tôn kính,
và đừng quên ơn mẹ đã mang nặng đẻ đau.
Hãy luôn nhớ công ơn dưỡng dục sinh thành,
công ơn ấy, con sẽ lấy chi đáp đền cho cân xứng?

(Hc 7, 27-28)

*Anh em như thể tay chân
(Thà rằng ăn bát canh rau
Còn hơn cá thịt nói nhau nặng lời)*

Kinh Thánh

Ngọt ngào tốt đẹp lắm thay,
anh em được sống vui vầy bên nhau.

(Tv 133, 1)

Thà bữa rau bữa cháo mà yêu thương nhau
còn hơn mâm cỗ cao đầy mà bất hòa bất thuận.

(Cn 15, 17; 17, 1)

Vui với người vui, khóc với người khóc.

(Rm 12, 15)

Thưa anh em, nhân danh Đức Giê-su Ki-tô, Chúa chúng ta,
tôi khuyên tất cả anh em hãy nhất trí với nhau trong lời
ăn tiếng nói, và đừng để có sự chia rẽ giữa anh em, nhưng
hãy sống hòa thuận, một lòng một ý với nhau.

(1Cr 1, 10)

*Cá không ăn muối cá ươn,
Con cãi cha mẹ trăm đường con hư*

Kinh Thánh

Này con, giáo huấn của cha, con hãy nghe,
lời dạy của mẹ, con đừng gạt bỏ.

Vì những lời ấy sẽ là vòng hoa xinh con đội lên đầu,
là vòng kiềng con đeo vào cổ.

(Cn 1, 8-9; 6, 20)

Con khôn giữ lời cha nghiêm huấn,
kẻ nhạo báng chẳng nghe lời sửa dạy.

(Cn 13, 1; 15, 5)

Kẻ làm con, hãy vâng lời cha mẹ theo tinh thần của Chúa, vì đó là điều phải đạo. Hãy tôn kính cha mẹ. Đó là điều răn thứ nhất có kèm theo lời hứa: để người được hạnh phúc và hưởng thọ trên mặt đất này.

(Ep 6, 1-3)

Cha mẹ sinh con, trời sinh tính

Kinh Thánh

Mẹ không rõ các con đã thành hình trong lòng mẹ thế nào. Không phải mẹ ban cho các con thần khí và sự sống. Cũng không phải mẹ sắp đặt các phần cơ thể cho mỗi người trong các con. Chính Đáng Tạo Hóa càn khôn đã nắn đúc nên loài người, và đã sáng tạo nguồn gốc muôn loài.

(2Mcb 7, 22-23)

Tạ ơn Chúa đã dựng nên con cách lạ lùng,
công trình Ngài xiết bao kỳ diệu!
Hồn con đây biết rõ mười mươi.

Xương cốt con, Ngài không lạ lẫm gì,
khi con được thành hình trong nơi bí ẩn,
được thêu dệt trong lòng đất thăm sâu.
Con mới là bào thai, mắt Ngài đã thấy;
mọi ngày đời được dành sẵn cho con
đều thấy ghi trong sổ sách Ngài,
trước khi ngày đầu của đời con khởi sự.

(Tv 139, 14-16)

Gió thổi theo hướng nào,
thai nhi hình thành trong dạ mẹ làm sao,
bạn đâu có biết!

Cũng vậy, bạn không sao biết được
công trình của Thiên Chúa, Đáng tạo dựng muôn loài.

(Gv 11, 5)

Có ơn phải sợ, có nợ phải trả
Kinh Thánh

Của Xê-da, trả về Xê-da;
của Thiên Chúa, trả về Thiên Chúa.

(Mt 22, 21)

“Sao các người không tự mình xét xem cái gì là phải?
Thật vậy, khi anh đi cùng đối phuơng ra tòa, thì dọc
đường hãy cố gắng giải quyết với người ấy cho xong, kéo
người ấy lôi anh đến quan tòa, quan tòa lại nộp anh cho
thùa phát lại, và thùa phát lại tống anh vào ngục. Tôi bảo
cho anh biết: anh sẽ không ra khỏi đó trước khi trả hết
đồng kẽm cuối cùng.”

(Lc 12, 57-59)

Anh em nợ ai cái gì, thì hãy trả cho người ta cái đó:
nộp sưu cho người đòi sưu, trả thuế cho người đòi thuế,
sợ người phải sợ, kính người phải kính. Anh em đừng
mắc nợ gì ai, ngoài món nợ tương thân tương ái.

(Rm 13, 7-8)

Con hơn cha là nhà có phúc

Kinh Thánh

Triều thiên của người già là đàn con cháu,
vinh dự của con cái là chính người cha.

(Cn 17, 6)

Con ngu khiến cha buồn giận,
con dại làm mẹ đắng cay.

(Cn 17, 25)

Người ta chỉ được vể vang lúc cha mình được tôn kính;
và con cái phải ô nhục khi mẹ mình bị khinh chê.

(Hc 3, 11)

*Đẻ con chẳng dạy chẳng răn,
Thà rằng nuôi lợn mà ăn lấy lòng*

Kinh Thánh

Những bậc làm cha mẹ, đừng làm cho con cái tức giận,
nhưng hãy giáo dục chúng thay mặt Chúa bằng cách
khuyên răn và sửa dạy.

(Ep 6, 4)

Những bậc làm cha mẹ đừng làm cho con cái bức tức,
kéo chúng ngã lòng.

(Cl 3, 21)

Chính anh (cha mẹ) hãy làm gương về mặt đức hạnh.
Khi anh giảng dạy thì đạo lý phải tinh tuyển, thái độ phải
đang hoàng.

(Tt 2, 7)

Gần mực thì đen, gần đèn thì sáng

Kinh Thánh

Néo ác nhân, con chó đi vào,
đường kẻ xâu, con đường bước tới.

Hãy tránh xa, đừng ngang qua lối ấy,
quay lưng lại, tìm lối khác mà đi.

(Cn 4, 14-15)

Đi với người khôn, át sẽ nên khôn,
chơi cùng kẻ dại, sẽ mang lấy họa.

(Cn 13, 20)

Đụng vào nhựa thì sẽ dính,
chơi với người kiêu ngạo thì sẽ giống như y.

(Hc 13, 1)

Chơi với kẻ xâu, người tốt cũng ra xâu.

(1Cr 15, 33)

Nhân sinh bách hạnh, hiếu vi tiên

*(Con người có một trăm đức hạnh,
hiếu hạnh là trước hết)*

Kinh Thánh

Ngươi hãy thờ cha kính mẹ, để được sống lâu trên đất mà
Đức Chúa, Thiên Chúa của ngươi, ban cho ngươi.

(Xh 20, 12)

(Đnl 5, 16)

(Lv 19, 3)

Ai thờ cha sẽ được vui mừng vì con cái,
khi cầu nguyện, họ sẽ được lắng nghe.

(Hc 3, 5)

Thiên Chúa dạy: Người hãy thờ cha kính mẹ; kẻ nào
nguyễn rủa cha mẹ, thì phải bị xử tử.

(Mt 15, 4)

*Sống thì chẳng cho ăn nào,
Chết thì cũng giỗ mâm cao cỡ đầy*

Kinh Thánh

Kẻ bạc đãi cha và xua đuổi mẹ,
là đúra con đốn mạt, nhuốc nhơ.

(Cn 19, 26)

Con ơi, hãy săn sóc cha (mẹ) con, khi người đến tuổi già;
bao lâu người còn sống, chớ làm người buồn tủi.

Người có lú lắn, con cũng phải cảm thông,
chớ cậy mình sung súc mà khinh dể người.

(Hc 3, 12-13)

Ai bỏ rơi cha mình thì khác nào kẻ lộng ngôn,
ai chọc giận mẹ mình, sẽ bị Đức Chúa nguyễn rủa.

(Hc 3, 16)

(Mt 15, 4)

Thương cho roi cho vọt, ghét cho ngọt cho bùi
Kinh Thánh

Kẻ ghét con mới không dùng roi vọt,
người thương con sẽ lo sửa phạt con.

(Cn 13, 24)

Có con cái u? Hãy giáo dục
và uốn nắn chúng ngay từ thuở còn thơ.

(Hc 7, 23)

Thương con thì cho roi cho vọt,
sau này sẽ vui sướng vì con.
Ai biết giáo dục con sẽ được thỏa lòng về con,
và được hân diện với những người quen biết.

(Hc 30, 1-2)

(Cn 29, 17)

Ngựa không thuần sẽ thành ngựa bất kham,
con buông thả sẽ nên con matsu dạy.

(Hc 30, 8)

Hãy giáo dục và rèn luyện con bạn,
để khỏi phải chịu cảnh hỗn hào.

(Hc 30, 13)

Con ơi, đừng coi nhẹ lời Chúa sửa dạy, chó nản lòng khi
Người khiển trách. Vì Chúa thương ai thì mới sửa dạy kẻ
ấy, và có nhận ai làm con thì Người mới cho roi cho vọt.

(Dt 12, 5-6)

(Cn 3, 11)

*Uốn cây từ thuở còn non
(Bé ăn trộm gà, già ăn trộm trâu)*

Kinh Thánh

Hãy dạy đứa trẻ đi con đường nó phải đi,
để đến tuổi già, nó vẫn không lìa bỏ.

(Cn 22, 6)

Con ơi, từ thiếu thời, hãy hấp thụ giáo huấn,
thì tới khi tóc bạc, con sẽ được khôn ngoan.

(Hc 6, 18)

Cây mà tốt thì quả cũng tốt; cây mà sâu thì quả cũng sâu,
vì xem quả thì biết cây.

(Mt 12, 33)

Và từ thời thơ ấu, anh đã biết Sách Thánh, sách có thể
dạy anh nên người khôn ngoan để được ơn cứu độ,
nhờ lòng tin vào Đức Ki-tô Giê-su.

(2Tm 3, 15)

*Uống nước nhớ nguồn
(Ăn quả nhớ kẻ trồng cây)*

Kinh Thánh

Hãy tạ ơn CHÚA vì Chúa nhân từ,
muôn ngàn đời Chúa vẫn trọn tình thương.

(Tv 118, 1)

Giữa tuổi thanh xuân,
bạn hãy tưởng nhớ Đáng đã dựng nên mình...

Đừng chờ đến khi bụi đất lại trở về với đất,
khi phàm nhân trả lại cho Thiên Chúa
hơi thở Người đã ban cho mình.

(Gv 12, 1.7)

Đến như giống cò bay lượn trên không còn biết được mùa di chuyển của nó; chim cu, chim én và chim hạc còn biết theo thời tiết mà về; nhưng dân Ta thì chẳng hay chẳng hiểu pháp luật Đức Chúa đã truyền ban.

(Gr 8, 7)

(Is 1, 3)

(Hs 11, 1-5)

Đức Giê-su mới nói: “Không phải cả mười người đều được sạch sao? Thế thì chín người kia đâu? Sao không thấy họ trở lại tôn vinh Thiên Chúa, mà chỉ có người ngoại bang này?”

(Lc 17, 17-18)

Nhưng tôi có là gì, cũng là nhờ ơn Thiên Chúa, và ơn Người ban cho tôi đã không vô hiệu; trái lại, tôi đã làm việc nhiều hơn tất cả những vị khác, nhưng không phải tôi, mà là ơn Thiên Chúa cùng với tôi.

(1Cr 15, 10)

Hãy ta ơn trong mọi hoàn cảnh. Anh em hãy làm như vậy, đó là điều Thiên Chúa muốn trong Đức Ki-tô Giê-su.

(1Tx 5, 18)

MỤC F

YÊU THƯƠNG ĐỒNG LOẠI – CHIA SẺ

*Ác giả ác báo, thiện giả thiện lai
(Làm lành lánh dữ)*

Kinh Thánh

Ngươi không được trả thù, không được oán hận những người thuộc về dân ngươi. Người phải yêu đồng loại như chính mình. Ta là Đức Chúa.

(Lv 19, 18)

Đừng làm điều xấu,
thì cái xấu sẽ không thắng được con.
Điều bất công, con hãy xa tránh, thì nó sẽ lánh xa con.
Con ơi, đừng gieo trên những luống bất công,
kéo phải gặt bất công gấp bảy lần.

(Hc 7, 1-3)

Hãy làm ơn cho mọi người còn sống,
ngay cả với người đã chết, cũng đừng từ chối làm ơn.

(Hc 7, 33)

Anh em đã nghe Luật dạy rằng: *Hãy yêu đồng loại và hãy ghét kẻ thù.* Còn Thầy, Thầy bảo anh em: hãy yêu kẻ thù và cầu nguyện cho những kẻ ngược đãi anh em.

(Mt 5, 43-44)

Đừng lấy ác báo ác, hãy chú tâm vào những điều mọi người cho là tốt.

(Rm 12, 17)

Đừng để cho sự ác thắng được mình, nhưng hãy lấy thiện mà thắng ác.

(Rm 12, 21)

*Bà con xa không bằng láng giềng gần
(Bán anh em xa, mua láng giềng gần)*

Kinh Thánh

Bạn của con hay bạn của cha con, đừng nỡ bỏ rơi họ.

Gặp ngày khốn quẫn, đừng đến nhà anh em con,
vì anh em xa không bằng láng giềng gần.

(Cn 27, 10)

Nếu anh em chỉ chào hỏi anh em mình thôi, thì anh em có làm gì lạ thường đâu? Ngay cả người ngoại cũng chẳng làm như thế sao?

(Mt 5, 47)

Hãy coi chừng: đừng có ai lấy ác báo ác, nhưng hãy luôn luôn cố gắng làm điều thiện cho nhau cũng như cho mọi người.

(1Tx 5, 15)

Đã hăn, anh em làm điều tốt, nếu anh em chu toàn luật Kinh Thánh đưa lên hàng đầu: Người phải yêu người thân cận như chính mình.

(Gc 2, 8)

Có thực mới vực được đạo (Bụng dối tai diếc)

Kinh Thánh

Chiều đến, các môn đệ lại gần thưa với Người: “Nơi đây hoang vắng, và đã muộn rồi, vậy xin Thầy cho dân chúng về, để họ vào các làng mạc mua lấy thức ăn”. Đức Giê-su bảo: “Họ không cần phải đi đâu cả, chính anh em hãy cho họ ăn.”

(Mt 14, 15-16)

Giả như có người anh em hay chị em không có áo che thân và không đủ của ăn hằng ngày, mà có ai trong anh em lại nói với họ: “Hãy đi bình an, mặc cho ấm và ăn cho no”, nhưng lại không cho họ những thứ thân xác họ đang cần, thì nào có ích lợi gì?

(Gc 2, 15-16)

Hỡi anh em là những người con bé nhỏ, chúng ta đừng yêu thương nơi đâu môi chót lưỡi, nhưng phải yêu thương cách chân thật và bằng việc làm.

(1Ga 3, 18)

Đánh kẻ chạy đi, không ai đánh người chạy lại (Tha thứ, bao dung)

Kinh Thánh

Hạnh phúc thay, kẻ lỗi lầm mà được tha thứ,
người có tội mà được khoan dung.

(Tv 32, 1)

Lòng lân tuất của Đức Chúa cao cả dường bao,
Ơn tha thứ dành cho kẻ trở lại với Người lớn lao biết mấy!

(Hc 17, 29)

Nếu người anh em của anh xúc phạm đến anh, thì hãy khiển trách nó; nếu nó hối hận, thì hãy tha cho nó. Dù nó xúc phạm đến anh một ngày đến bảy lần, rồi bảy lần trở lại nói với anh: “Tôi hối hận”, thì anh cũng phải tha cho nó.

(Lc 17, 3-4)
(Mt 18, 21-22)

Anh em hãy biết rằng: kẻ nào làm cho một tội nhân bỏ dường làm lạc mà trở về, thì cứu được linh hồn ấy khỏi chết và che lấp được muôn vàn tội lỗi của mình.

(Gc 5, 20)

Đừng trông mặt mà bắt hình dong
(Đừng vội xét đoán ai qua vẻ bên ngoài)

Kinh Thánh

Thiên Chúa không nhìn theo kiểu người phàm: người phàm chỉ thấy điều mắt thấy, còn Đức Chúa thì thấy tận đáy lòng.

(1Sm 16, 7)

Ta là Đức Chúa, Ta dò xét lòng người, thử thách mọi tâm can. Ta sẽ thưởng phạt ai nấy tùy theo cách nó sống và việc nó làm.

(Gr 17, 10)

Đừng khen một người đàn ông vì người ấy đẹp,
và đừng gorm ghét ai vì vẻ bên ngoài.

(Hc 11, 2)

Anh em đừng xét đoán, thì anh em sẽ không bị Thiên Chúa xét đoán. Anh em đừng lên án, thì sẽ không bị Thiên Chúa lên án.

(Lc 6, 37)

*Hãy cho đi sẽ được cho lại
(Donnez tout et vous aurez tout)
(Tục ngữ Pháp)*

Kinh Thánh

Người tử tế sẽ được chúc phúc,
vì đã đem cơm bánh cho người nghèo.

(Cn 22, 9)

Đừng xòe tay ra nhận, rồi nắm lại khi phải cho đi.

(Hc 4, 31)

Anh em đã được cho không, thì cũng phải cho không như vậy.

(Mt 10, 8)

Anh em hãy cho, thì sẽ được Thiên Chúa cho lại. Người sẽ đong cho anh em đủ lượng đã dàn, đã lắc và đầy tràn, mà đổ vào vạt áo anh em. Vì anh em đong bằng đâu nào, thì Thiên Chúa sẽ đong lại cho anh em bằng đó ấy.

(Lc 6, 38)

Phải nhớ lại lời Chúa Giê-su đã dạy:
“Cho thì có phúc hơn là nhận.”

(Cv 20, 35)

***Hợp quần gây sức mạnh
(Đoàn kết thì sống, chia rẽ thì chết)***

Kinh Thánh

Một mình dễ bị tấn công, có hai người, át sẽ đương đầu nổi; dây chập ba đâu dễ gì đứt?

(Gv 4, 12)

Bất cứ nước nào tự chia rẽ, thì sẽ điêu tàn. Bất cứ thành nào hay nhà nào tự chia rẽ, thì sẽ không tồn tại.

(Mt 12, 25)

Sau đó, Chúa chỉ định bảy mươi hai người khác, và sai các ông cứ từng hai người một đi trước, vào tất cả các thành, các nơi mà chính Người sẽ đến.

(Lc 10, 1)

(Mc 6, 7)

Kỷ sở bất dục, vật thi ư nhân

(Những gì mình không muốn, đừng làm cho người khác)

Kinh Thánh

Điều gì con không thích, thì cũng đừng làm cho ai cả.

(Tb 4, 15)

Vậy tất cả những gì anh em muốn người ta làm cho mình, thì chính anh em cũng hãy làm cho người ta, vì Luật Mô-sê và lời các ngôn sứ là thế đó.

(Mt 7, 12)

(Lc 6, 31)

Anh em đừng mắc nợ gì ai, ngoài món nợ tương thân
tương ái; vì ai yêu người, thì đã chu toàn Lề Luật.

(Rm 13, 8)

Hãy làm mọi sự vì đức ái.

(1Cr 16, 14)

Kẻ nào biết làm điều tốt mà không chịu làm thì mắc tội.

(Gc 4, 17)

Lá lành dùm lá rách

Kinh Thánh

Tùy con có bao nhiêu, hãy cho bấy nhiêu; có nhiều thì
cho nhiều, có ít thì đừng ngại cho ít. Vì trước nhan Đấng
Tối Cao, của bô thí là một lẽ vật quý giá cho những ai
làm việc bô thí.

(Tb 4, 8.11)

Đừng ngoảnh mặt không nhìn những ai đang than khóc,
với những người sầu khổ, con hãy biết chia buồn.

(Hc 7, 34)

Đám đông hỏi ông (Gio-an) rằng: “Chúng tôi phải làm gì
đây?” Ông trả lời: “Ai có hai áo, thì chia cho người không
có; ai có gì ăn, thì cũng làm như vậy.”

(Lc 3, 10-11)

Tôi xin nói điều này: gieo ít thì gặt ít; gieo nhiều thì gặt nhiều. Mỗi người hãy cho tùy theo quyết định của lòng mình, không buồn phiền, cũng không miễn cưỡng, vì ai vui vẻ dâng hiến, thì được Thiên Chúa yêu thương.

(2Cr 9, 6-7)

Nếu ai có của cải thế gian và thấy anh em mình lâm cảnh túng thiếu, mà chẳng động lòng thương, thì làm sao tình yêu Thiên Chúa ở lại trong người ấy được?

(1Ga 3, 17)

*Mã tìm mã, nguru tìm nguru
(Ngựa tìm ngựa, trâu tìm trâu)*

Kinh Thánh

Thiên Chúa phán: “Đất phải sinh ra các sinh vật tùy theo loại: gia súc, loài bò sát và dã thú tùy theo loại.”

(St 1, 24)

Nhưng Ta sẽ lập giao ước của Ta với ngươi; ngươi hãy vào tàu, ngươi cùng với các con trai ngươi, vợ ngươi và vợ của các con trai ngươi. Trong mọi sinh vật, mọi xác phàm, ngươi sẽ đưa vào tàu mỗi loại một đôi, để giữ cho chúng sống với ngươi; phải có một con đực và một con cái.

(St 6, 18-19)

Sinh vật nào cũng ưa thích đồng loại của mình,
và người nào cũng ưa thích người thân cận.

Xác thịt nào thì kết hợp theo giống đó,
và con người thì gắn bó với đồng loại của mình.

(Hc 13, 15-16)

Ở đời có đức mặc sức mà ăn
Kinh Thánh

Việc bô thí nào cũng được Chúa ân thưởng,
và mỗi người cứ theo việc mình làm mà lãnh nhận.

(Hc 16, 14)

Rộng tay bô thí là con chất đầy kho lẫm,
và con sẽ thoát mọi nỗi gian nguy.

(Hc 29, 12)

Lòng nhân nghĩa như địa đàng đầy dư phúc lộc,
việc bô thí sẽ tồn tại muôn đời.

(Hc 40, 17)

Phúc thay ai hiền lành,
vì họ sẽ được Đất Hứa làm gia nghiệp.

Phúc thay ai xót thương người,
vì họ sẽ được Thiên Chúa xót thương.

(Mt 5, 4.7)

Anh em đừng tích trữ cho mình những kho tàng dưới đất,
nơi mỗi mọt làm hư nát, và kẻ trộm khoét vách lấy đi.
Nhưng hãy tích trữ cho mình những kho tàng trên trời,
nơi mỗi mọt không làm hư nát, và kẻ trộm không khoét
vách lấy đi.

(Mt 6, 19-20)

Thương người như thể thương thân (Một con ngựa đau cả tàu bỏ cỏ)

Kinh Thánh

Nếu anh em yêu thương kẻ yêu thương mình, thì có gì là ân với nghĩa? Ngay cả người tội lỗi cũng yêu thương kẻ yêu thương họ. Và nếu anh em làm ơn cho kẻ làm ơn cho mình, thì còn gì là ân với nghĩa? Ngay cả người tội lỗi cũng làm nhu thế.

(Lc 6, 32-33)

Thầy ban cho anh em một điều răn mới là anh em hãy yêu thương nhau; anh em hãy yêu thương nhau như Thầy đã yêu thương anh em.

(Ga 13, 34; 15, 12)

Tất cả Lề Luật được nêu trọn trong điều răn duy nhất này là: Người phải yêu người thân cận như chính mình.

(Gl 5, 14)
(Mt 22, 39)

Phàm ai ghét anh em mình, ấy là kẻ sát nhân.

(1Ga 3, 15)

Nếu ai nói: “Tôi yêu mến Thiên Chúa” mà lại ghét anh em mình, người ấy là kẻ nói dối; vì ai không yêu thương người anh em mà họ trông thấy, thì không thể yêu mến Thiên Chúa mà họ không trông thấy.

(1Ga 4, 20)

Xởi lời trời cho, so đo trời co lại

Kinh Thánh

Người hào phóng lại được thêm giàu có,
kẻ hèn tiện lại lâm cảnh túng nghèo.

Người rộng lượng được phượng phi béo tốt,
chính kẻ cho uống lại được uống thỏa thuê.

(Cn 11, 24-25)

Ai bố thí cho người nghèo sẽ chẳng hề túng thiếu.

(Cn 28, 27)

Hãy rộng tay cứu giúp người nghèo khó,
để con được hưởng trọn vẹn phúc lành.

(Hc 7, 32)

Người nói với các ông: “Hãy để ý tới điều anh em nghe. Anh em đong đấu nào, thì Thiên Chúa cũng sẽ đong đấu ấy cho anh em, và còn cho anh em hơn nữa. Vì ai đã có, thì được cho thêm; còn ai không có, thì ngay cái đang có cũng sẽ bị lấy mất.”

(Mc 4, 24-25)

MỤC G

THÓI ĂN NẾT Ở - NHÂN CÁCH

*Ăn không ngồi rồi
(Há miệng chờ sung)*

Kinh Thánh

Hỡi người biếng nhác,
hãy đến xem loài kiến sống thế nào
và nhờ đó mà trở nên khôn.
Nó chẳng có thủ trưởng,
chẳng có giám sát, chẳng có lãnh đạo.
Nhưng mùa khô đến, chúng biết tích trữ thức ăn,
tới mùa gặt, chúng thu gom lương thực.
Hỡi người biếng nhác, ngươi còn nằm đó tới bao giờ?
Chừng nào ngươi mới ngủ dậy?

(Cn 6, 6-9)

Đứa lười biếng thò tay vào đĩa,
nhưng chẳng buồn đưa thức ăn lên miệng.

(Cn 19, 24; 26, 15)

Đối với con người, không có gì tốt hơn là hưởng những
thú vui do công việc chính mình làm ra, vì đó là phần nó
đáng được.

(Gv 3, 22)

Phải thúc nó (gia nhân) làm việc kéo nó ra lười biếng,
vì, “nhàn cư vi bất thiện.”

(Hc 33, 28)

Bắt cá hai tay
(*Nước đôi, tham lam*)

Kinh Thánh

Miệng họ phỉnh phờ Chúa, lưỡi họ lừa dối Người;
còn lòng dạ chẳng chút gì gắn bó,
chẳng trung thành giữ giao ước của Người.

(Tv 78, 36-37)

Không ai có thể làm tôi hai chủ, vì hoặc sẽ ghét chủ này
mà yêu chủ kia, hoặc sẽ gắn bó với chủ này mà khinh dè
chủ nọ. Anh em không thể vừa làm tôi Thiên Chúa vừa
làm tôi Tiên Của được.

(Mt 6, 24)

Anh em không thể vừa uống chén của Chúa, vừa uống
chén của ma quỷ được; anh em không thể vừa ăn ở bàn
tiệc của Chúa, vừa ăn ở bàn tiệc của ma quỷ được.

(1Cr 10, 21)

Ta biết các việc người làm: người chẳng lạnh mà cũng
chẳng nóng. Phải chi người lạnh hẳn hay nóng hẳn đi!
Nhưng vì người hâm hâm chẳng nóng chẳng lạnh, nên
Ta sắp mưa người ra khỏi miệng Ta.

(Kh 3, 15-16)

*Bé kia dẽ lấp, túi tham khó đầy
(Kiềm chế dục vọng)*

Kinh Thánh

Người thích tiền bạc
có bao nhiêu cũng không lấy làm đủ;
kẻ bo bo giữ của chẳng thu được lợi lộc gì.
Điều ấy cũng chỉ là phù vân!

(Gv 5, 9)

Con đừng buông theo các tham vọng của con,
nhưng hãy kiềm chế các dục vọng.
Nếu con thỏa mãn các tham vọng của mình,
thì con làm cho kẻ thù con thích thú.
Đừng tìm vui trong khoái lạc xa hoa,
đừng cầu kết với bọn nào như thế.

(Hc 18, 30-32)

Phải giữ chừng mực trong mọi sự.

(Tt 2, 6)

Biết thì thưa thốt, không biết thì dựa cột mà nghe

Kinh Thánh

Phải chi các anh biết nín lặng!
Như thế các anh mới là người khôn ngoan.

(G 13, 5)

Nếu biết giữ thinh lặng,
kẻ ngu cũng được kẻ là người khôn ngoan;
nếu biết ngậm môi,
kẻ đó được coi là người thông hiểu.

(Cn 17, 28)

Hãy mau mắn nghe,
nhưng thong thả rồi hãy trả lời.
Nếu biết thì trả lời cho người ta,
bằng không, thì hãy đặt tay lên miệng.

(Hc 5, 11-12)

Người khôn ngoan nói ít cũng
gây được thiện cảm,
lời hoa mỹ của kẻ ngu đần chỉ là thứ đồ đi.

(Hc 20, 13)

Cả giận mất khôn

Kinh Thánh

Người hay giận thường gây tranh cãi,
kẻ nóng tính phạm bao lỗi lầm.

(Cn 29, 22)

Giận dữ vô lý không thể coi là phải lẽ được,
vì giận dữ kéo theo sự sụp đổ của con người.

(Hc 1, 22)

Anh em nỗi nóng ư? Đừng phạm tội: chớ để mặt trời lặn
mà cơn giận vẫn còn. Đừng để ma quỷ thừa cơ lợi dụng!

(Ep 4, 26-27)

Anh em thân mến của tôi, anh em nên biết rằng: mỗi người phải mau nghe, đừng vội nói, và khoan giận, vì khi nóng giận, con người không thực thi đường lối công chính của Thiên Chúa.

(Gc 1, 19-20)

Cái nét đánh chết cái đẹp

Kinh Thánh

Phụ nữ đẹp người mà không đẹp nét
khác chi khuyên vàng đem xỏ mũi heo.

(Cn 11, 22)

Duyên dáng là giả trá, sắc đẹp là phù vân.
Người phụ nữ kính sợ Đức Chúa
mới đáng cho người đời ca tụng.

(Cn 31, 30)

Tôi muốn người đàn bà phải ăn mặc đoan trang, đồ trang điểm phải kín đáo, giản dị: không phải là những kiểu tóc cầu kỳ, vàng bạc, ngọc trai hay quần áo đắt tiền, nhưng là những việc lành; như thế mới thích hợp với những người đàn bà xung minh có lòng đạo đức.

(1Tm 2, 9-10)

Cẩn tắc vô ưu

(Trước khi làm gì phải nghĩ đến hậu quả của nó)

Kinh Thánh

Hãy nâng đỡ kẻ khác tùy sức con,
nhưng cẩn thận giữ mình kéo ngã.

(Hc 29, 20)

Đừng hành động mà không suy nghĩ,
để không phải hối hận về việc mình làm.

Đường gồ ghề, con chó đặt chân, kéo vấp phải đá.

Đường bằng phẳng, con đừng ý y.

(Hc 32, 19-21)

Bắt đầu làm việc là phải suy nghĩ,
trước khi thi hành thì phải đắn đo.

(Hc 37, 16)

Vì chính Thiên Chúa tác động đến ý chí cũng như hành
động của anh em do lòng yêu thương của Người.

(Pl 2, 13)

Đánh chét cái nét không chừa

(The leopard cannot change its spots – Ngạn ngữ Anh)

Kinh Thánh

Người phán: “Ta sẽ ẩn mặt đi không nhìn chúng,
để xem hậu vận chúng ra sao;
vì chúng là giống nòi tráo trở,
những đứa con chẳng chút tín trung.

(Đnl 32, 20)

Chẳng lẽ người Cút lại đổi được màu da, và con báo lại đổi được những đốm đen trên mình? Các ngươi là những kẻ quen làm điều ác lại có thể làm điều thiện được sao?

(Gr 13, 23)

Cây tốt thì sinh quả tốt, cây xấu thì sinh quả xấu.
Cứ xem họ sinh hoa quả nào, thì biết họ là ai.

(Mt 7, 17.20)

Dĩ hòa vi quý
(Một điều nhặt, chín điều lành)
(Hòa nhã, nhặt nhục)

Kinh Thánh

Ông Áp-ram bảo ông Lót: “Sao cho đừng có chuyện tranh chấp giữa bác và cháu, giữa người chăn súc vật của bác và người chăn súc vật của cháu. Vì chúng ta là anh em họ hàng với nhau! Tất cả xú chẳng ở trước mặt cháu đó sao? Cháu hãy xa bác đi. Nếu cháu đi về bên trái thì bác sẽ đi về bên phải; nếu cháu đi về bên phải thì bác sẽ đi về bên trái.”

(St 13, 8-9)

Phúc thay ai xây dựng hòa bình,
vì họ sẽ được gọi là con Thiên Chúa.

(Mt 5, 9)

Nếu khi anh sắp dâng lễ vật trước bàn thờ, mà sực nhớ có người anh em đang có chuyện bất bình với anh, thì hãy để của lễ lại đó trước bàn thờ, đi làm hòa với người anh em ấy đã, rồi trở lại dâng lễ vật của mình.

(Mt 5, 23-24)

Còn Thầy, Thầy bảo anh em: đừng chống cự người ác, trái lại, nếu bị ai vả má bên phải, thì hãy giờ cả má bên trái ra nữa.

(Mt 5, 39)

Hãy làm tất cả những gì anh em có thể làm được, để sống hòa thuận với mọi người.

(Rm 12, 18)

Hãy chịu đựng và tha thứ cho nhau, nếu trong anh em người này có điều gì phải trách móc người kia. Chúa đã tha thứ cho anh em, thì anh em cũng vậy, anh em phải tha thứ cho nhau.

(Cl 3, 13)

Người xây dựng hòa bình thu hoạch được hoa trái đã gieo trong hòa bình, là cuộc đời công chính.

(Gc 3, 18)

(Is 32, 17)

Đừng núi này trông núi nọ

Kinh Thánh

Cũng có những người thu thuế đến chịu phép rửa. Họ hỏi ông (Gio-an): “Thưa thầy, chúng tôi phải làm gì?” Ông bảo họ: “Đừng đòi hỏi gì quá mức đã án định cho các anh.” Binh lính cũng hỏi ông: “Còn anh em chúng tôi thì phải làm gì?” Ông bảo họ: “Chớ hà hiếp ai, cũng đừng tống tiền người ta, hãy an phận với số lương của mình.”

(Lc 3, 12-14)

Đức Giê-su bảo: “Ai đã tra tay cầm cày mà còn ngoái lại dang sau, thì không thích hợp với Nước Thiên Chúa.”

(Lc 9, 62)

Dựa vào ân sủng Thiên Chúa đã ban cho tôi, tôi xin nói với từng người trong anh em: đừng đi quá mức khi đánh giá mình, nhưng hãy đánh giá mình cho đúng mức, mỗi người tùy theo lượng đức tin Thiên Chúa đã phân phát cho.

(Rm 12, 3)

*Hổ tử lưu bì, nhân tử lưu danh
(Cọp chết để da, người ta chết để tiếng)*

Kinh Thánh

Lắm của cải đâu quý bằng danh thơm tiếng tốt,
vàng với bạc nào trọng bằng được mến được thương.

(Cn 22, 1)

Thân xác con người chỉ là phù vân,
nhưng danh thơm tiếng tốt chẳng bao giờ mai một.

Hãy lo sao cho con được danh thơm tiếng tốt,
vì hon cả ngàn vạn kho vàng, tiếng tăm sẽ còn mãi.

Hạnh phúc đến đâu, đời người cũng có hạn,
nhưng danh thơm tiếng tốt sẽ tồn tại muôn đời.

(Hc 41, 11-13)

Có những người không còn ai nhớ nữa,
họ qua đi như chẳng bao giờ có,
họ sinh ra mà như chẳng chào đời
con cháu của họ cũng thế thôi!

Nhưng các vị sau đây là những người đạo hạnh,
công đức của các ngài không chìm vào quên lãng.

Dòng dõi các ngài luôn được hưởng một gia tài quý báu
đó là lũ cháu đàn con.

(Hc 44, 9-11)

Họa trung hữu phúc
(Trong cái rủi có cái may)

Kinh Thánh

Ông Giu-se nói với anh em: “Hãy lại gần tôi.” Họ lại gần. Ông nói: “Tôi là Giu-se, đứa em mà các anh đã bán sang Ai-cập. Nhưng bây giờ, các anh đừng buồn phiền, đừng hối hận vì đã bán tôi sang đây: chính là để duy trì sự sống mà Thiên Chúa đã gửi tôi đi trước anh em.”

(St 45, 4-5)

Ông Giu-se nói với các anh em: “Đừng sợ! Tôi đâu có thay quyền Thiên Chúa! Các anh đã định làm điều ác cho tôi, nhưng Thiên Chúa lại định cho nó thành điều tốt, để thực hiện điều xảy ra hôm nay, là cứu sống một dân tộc đông đảo.”

(St 50, 19-20)

Chúng ta biết rằng: Thiên Chúa làm cho mọi sự đều sinh lợi ích cho những ai yêu mến Người.

(Rm 8, 28)

Hữu chí cánh thành
(Có công mài sắt có ngày nên kim)

Kinh Thánh

Ông Ê-li-sa sai sứ giả ra nói với ông (Na-a-man): “Ông hãy đi tắm bảy lần trong sông Gio-đan. Da thịt ông sẽ trở lại như trước, và ông sẽ được sạch.”

(2V 5, 10)

(2V 5, 1-14)

Anh em cứ xin thì sẽ được, cứ tìm thì sẽ thấy, cứ gõ cửa thì sẽ mở ra cho.

(Mt 7, 7)

Hãy chiến đấu để qua được cửa hẹp mà vào, vì tôi nói cho anh em biết: có nhiều người sẽ tìm cách vào mà không thể được.

(Lc 13, 24)

(Mt 7, 13-14)

Đức Giê-su kể cho các môn đệ dụ ngôn sau đây, để dạy các ông phải cầu nguyện luôn, không được nản chí. Người nói: “Trong thành kia, có một ông quan toà. Ông ta chẳng kính sợ Thiên Chúa, mà cũng chẳng coi ai ra gì. Trong thành đó, cũng có một bà goá. Bà này đã nhiều lần đến thưa với ông: ‘Đối phương tôi hại tôi, xin ngài minh xét cho.’ Một thời gian khá lâu, ông không chịu. Nhưng cuối cùng, ông ta nghĩ bụng: ‘Dầu rằng ta chẳng kính sợ Thiên Chúa, mà cũng chẳng coi ai ra gì, nhưng mụ goá này quấy rầy mãi, thì ta xét xử cho rồi, kéo mụ ấy cùi đến hoài, làm ta nhức đầu nhức óc.’” Rồi Chúa nói: “Anh em nghe quan toà bất chính ấy nói đó! Vậy chẳng lẽ Thiên Chúa lại không minh xét cho những kẻ Người đã tuyển chọn, ngày đêm hằng kêu cứu với Người sao? Lê nào Người bắt họ chờ đợi mãi?”

(Lc 18, 1-7)

Thưa anh em, xin anh em cứ kiên nhẫn cho tới ngày Chúa quang lâm. Kìa xem nhà nông, họ kiên nhẫn chờ đợi cho đát trổ sinh hoa màu quý giá: họ phải đợi cả mưa đầu mùa lẫn mưa cuối mùa. Anh em cũng vậy, hãy kiên nhẫn và bền tâm vững chí, vì ngày Chúa quang lâm đã gần tới.

(Gc 5, 7-8)

Khẩu Phật tâm xà
(Miệng nói ngọt, lòng điêu ngoa)

Kinh Thánh

Môi miệng chúng chẳng có gì thành thật,
lòng dạ đây chước độc mưu thâm.

Cửa họng chúng như nấm mồ mở rộng,
khéo đầy đưa ba tát lưỡi phỉnh phờ.

(Tv 5, 10) (Rm 3, 13-16)

Miệng tha hồ nói năng ác độc,
ba tát lưỡi đặt điều xảo trá;
hễ ngồi lê là bói xấu anh em
và bêu diếu cả người ruột thịt

(Tv 50, 19-20)

Anh em hãy coi chừng các ngôn sứ giả, họ đội lốt chiên mà đến với anh em; nhưng bên trong, họ là sói dữ tham mồi.

(Mt 7, 15)

“Khốn cho các người, hối các kinh sư và người Pha-ri-sêu giả hình! Các người giống như mồ mả tó vôi, bên ngoài có vẻ đẹp, nhưng bên trong thì đầy xương người chết và đủ mọi thứ ô uế. Các người cũng vậy, bên ngoài thì có vẻ công chính trước mặt thiên hạ, nhưng bên trong toàn là giả hình và gian ác!”

(Mt 23, 27-28)

*Lời chào cao hơn mâm cỗ
(Cách cho quý hơn của cho)*

Kinh Thánh

Con ơi, khi làm ơn, còn đừng trách móc;
khi tặng quà, chớ kèm theo những lời rầu rĩ.
Hạt sương lại không giảm bớt cái nóng sao?
Cũng vậy, lời nói còn quý hơn quà tặng.
Này, lời nói lại không hơn món quà quý sao?
Người giàu ân đức thì tặng cả hai.
Kẻ ngu đần chửi thǎng vào mặt;
quà tặng của con người tham lam làm rơi nước mắt.

(Hc 18, 15-18)

Dâng cúng chi, cũng phải giữ nét mặt tươi cười;
dâng hiến của thập phân, hãy hân hoan vui vẻ.
Với tấm lòng quảng đại, hãy dâng hiến Đáng Tối Cao
tùy theo những gì Người ban tặng
và tùy theo khả năng con có.
Vì Đức Chúa là Đáng thưởng công,
sẽ trả lại cho con gấp bảy lần.

(Hc 35, 8-10)
(2Cr 9, 6-7)

Còn anh, khi bố thí, đừng cho tay trái biết việc tay phải làm, để việc anh bố thí được kín đáo. Và Cha của anh, Đáng thấu suốt những gì kín đáo, sẽ trả lại cho anh.

(Mt 6, 3-4)

Hãy về học cho biết ý nghĩa của câu này: “Ta muốn lòng nhân chứ đâu cần lỗ tè. Vì tôi không đến để kêu gọi người công chính, mà để kêu gọi người tội lỗi.”

(Mt 9, 13)

*Lời nói chẳng mất tiền mua,
Lựa lời mà nói cho vừa lòng nhau*

Kinh Thánh

Người ăn nói tử tế sẽ được bao điều tốt đẹp, mỗi người sẽ lãnh hậu quả việc mình làm.

(Cn 12, 14; 15, 1.23)

Miệng người khôn thốt ra lời đáng mến; mỗi kẻ dại làm nó phải diệt vong.

(Gv 10, 12)
(Hc 6, 5)

Anh em đừng bao giờ thốt ra những lời độc địa, nhưng nếu cần, hãy nói những lời tốt đẹp, để xây dựng và làm ích cho người nghe.

(Ep 4, 29)

Ai không vấp ngã về lời nói, ấy là người hoàn hảo,
có khả năng kiềm chế toàn thân.

(Gc 3, 2)
(Hc 14, 1; 28, 8)

Cái lưỡi cũng là một ngọn lửa, là cả một thế giới của sự ác.

(Gc 3, 6)
(Hc 5, 13)

Mau húra mau quên

Kinh Thánh

Khi người đàn ông nào đã khấn húra với Đức Chúa hay thề húra tự buộc mình làm điều gì, thì người ấy sẽ không được lỗi lời mình: người ấy phải thực hiện những gì miệng đã nói ra.

(Ds 30, 3)

Ông Gíp-tác khấn húra với Đức Chúa rằng: “Nếu Ngài trao con cái Am-mon vào tay con, thì - khi con đã thắng con cái Am-mon mà trở về bình an - hãy người nào ra khỏi cửa nhà con để đón con, người đó sẽ thuộc về Đức Chúa, và con sẽ dâng nó làm lễ toàn thiêu.”

(Tl 11, 30-31)
(Tl 11, 29-40)

Hãy tiến dâng Thiên Chúa lời tạ ơn làm hy lễ,
giữ trọng điều khấn nguyện cùng Đáng Tối Cao.

(Tv 50, 14)
(Tv 56, 13)

Đã khấn hứa với Thiên Chúa, đừng lần lữa thi hành;
vì Người chẳng thích gì kẻ ngu dại. Điều gì đã khấn hứa
thì hãy thi hành. Không khấn hứa thì tốt hơn khấn hứa
mà chẳng giữ.

(Gv 5, 3-4)

Hãy giữ lời khấn hứa đúng thời, đừng chậm trễ,
chờ đợi đến giờ lâm chung mới ăn ở liêm chính.

(Hc 18, 22)

Nam vô tửu như kỳ vô phong
(Trai không rượu như lá cờ không có gió)

Kinh Thánh

Rượu đem lại cho con người sức sống,
nếu biết uống có chừng có mực.

Sóng không có rượu thì sóng làm chi?

Rượu đã được tạo thành cho người ta phần khởi.

Tâm hồn sung sướng, lòng dạ hân hoan,
nếu uống rượu đúng thời đúng mức.

(Hc 31, 27-28)

Tại tiệc cưới Ca-na, khi thấy thiếu rượu, thân mẫu Đức
Giê-su nói với Người: “Họ hết rượu rồi.”

(Ga 2, 3)

(Phao-lô viết cho Ti-mô-thê) Từ nay anh đừng chỉ uống
nước lã, nhưng hãy dùng thêm chút rượu, vì anh đau dạ
dày và ốm yếu luôn.

(1Tm 5, 23)

Năng thuyết bất năng hành (Hay nói chẳng hay làm)

Kinh Thánh

Các ông nghĩ sao: Một người kia có hai con trai. Ông ta đến nói với người thứ nhất: “Này con, hôm nay con hãy đi làm vườn nho.” Nó đáp: “Con không muốn đâu!” Nhưng sau đó, nó hối hận, nên lại đi. Ông đến gặp người thứ hai, và cũng bảo như vậy. Nó đáp: “Thưa ngài, con đây!” nhưng rồi lại không đi. Trong hai người con đó, ai đã thi hành ý muốn của người cha?” Họ trả lời: “Người thứ nhất.”

(Mt 21, 28-31)

Tất cả những gì họ (các kinh sư và người Pha-ri-sêu) nói, anh em hãy làm, hãy giữ, còn những việc họ làm, thì đừng có làm theo, vì họ nói mà không làm.

(Mt 23, 3)

Đức tin không có hành động thì quả là đức tin chết.

(Gc 2, 17.26)

Hỡi anh em là những người con bé nhỏ, chúng ta đừng yêu thương nơi đầu môi chót lưỡi, nhưng phải yêu thương cách chân thật và bằng việc làm.

(1Ga 3, 18)

Nghèo cho sạch rách cho thơm

Kinh Thánh

Cầu nguyện kèm theo đời sống chân thật, bỏ thí đi đôi với đời sống công chính, thì tốt hơn có của mà ở bất công; làm phúc bỏ thí thì đẹp hơn là tích trữ vàng bạc.

(Tb 12, 8)

Thà ít của cải mà sống công chính
hơn nhiều huê lợi mà thiếu công minh.

(Cn 16, 8)

Thà nghèo mà ăn ở vẹn toàn
còn hơn giàu mà sống quanh co.

(Cn 28, 6)

Phúc thay ai có tâm hồn nghèo khó,
vì Nước Trời là của họ.

(Mt 5, 3)

Ngũ Thường: Nhân – Nghĩa – Lễ – Trí – Tín

Kinh Thánh

Lòng nhân nghĩa như địa đàng đầy dư phúc lộc,
việc bỏ thí sẽ tồn tại muôn đời.

(Hc 40, 17)

Thưa anh em, những gì là chân thật, cao quý, những gì là chính trực tinh tuyền, những gì là đáng mến và đem lại danh thơm tiếng tốt, những gì là đức hạnh, đáng khen, thì xin anh em hãy để ý.

(Pl 4, 8)

Hãy cân nhắc mọi sự: điều gì tốt thì giữ; còn điều xấu dưới bát cứ hình thức nào thì lánh cho xa.

(1Tx 5, 21-22)

*Người khôn chưa dấn đã đo,
Chưa đi đến bể đã dò nồng sâu
(Người biết tiên liệu)*

Kinh Thánh

Một kinh sư tiến đến thưa Người rằng: “Thưa Thầy, Thầy đi đâu, tôi cũng xin đi theo.” Đức Giê-su trả lời: “Con chồn có hang, chim trời có tổ, nhưng Con Người không có chỗ tựa đầu.”

(Mt 8, 19-20)

Hai người con ông Dê-bê-đê là Gia-cô-bê và Gio-an đến gần Đức Giê-su và nói: “Xin cho hai anh em chúng con, một người được ngồi bên hữu, một người được ngồi bên tả Thầy, khi Thầy được vinh quang.” Đức Giê-su bảo: “Các anh không biết các anh xin gì! Các anh có uống nổi chén Thầy sấp uống, hay chịu được phép rửa Thầy sấp chịu không?”

(Mc 10, 35.37-38)

Ai trong anh em muốn xây một cây tháp, mà trước tiên lại không ngồi xuống tính toán phí tổn, xem mình có đủ để hoàn thành không? Kéo lõi ra, đặt móng rồi mà không có khả năng làm xong, thì mọi người thấy vậy sẽ lên tiếng chê cười mà bảo: “Anh ta đã khởi công xây, mà chẳng có sức làm cho xong việc.”

(Lc 14, 28-30)

Ở hiền gặp lành

Kinh Thánh

Chúa xử tốt với tôi, bởi tôi sống ngay lành.
Người ban thưởng cho tôi, vì tay tôi trong sạch.

(Tv 18, 21)

Điều bất hạnh bám sát người tội lỗi,
chuyện may lành là phần thưởng của chính nhân.

(Cn 13, 21)

Con ở hiền thì sẽ gặp lành.

(Hc 12, 1)

Phúc thay ai hiền lành, vì họ sẽ được Đất Hứa làm gia nghiệp.

(Mt 5, 4)

Ai gieo giống nào thì sẽ gặt giống ấy.

(Gl 6, 7)

Đây, chẳng bao lâu nữa Ta sẽ đến, và Ta đem theo lương bổng để trả cho mỗi người tùy theo việc mình làm.

(Kh 22, 12)

Tham thì thâm

Kinh Thánh

Chớ nhọc công thu tích của cải,
và cũng đừng bận tâm đến nó.

(Cn 23, 4)

Người thích tiền bạc có bao nhiêu cũng không lấy làm
đủ; kẻ bo bo giữ của chẳng thu được lợi lộc gì.

Điều ấy cũng chỉ là phù vân!

Của càng nhiều, người ăn càng lăm. Người có của được
lợi lộc gì, ngoài thú vui được nhìn thấy của cải?

(Gv 5, 9-10)

Kẻ lấy tiền người khác xây nhà mình ở,
cũng giống như người chắt đá làm mộ chôn mình.

(Hc 21, 8)

Vì kho tàng của anh ở đâu, thì lòng anh ở đó.

(Mt 6, 21)

Cội rẽ sinh ra mọi điều ác là lòng ham muôn tiền bạc, vì
buông theo lòng ham muôn đó, nhiều người đã lạc xa đức
tin và chuốc lấy bao nỗi đón đau xâu xé.

(1Tm 6, 10)

Thất bại là mẹ thành công

Kinh Thánh

Lệ có rơi khi màn đêm buông xuống,
hùng đông về đã vọng tiếng hò reo.

(Tv 30, 6)

Ai nghẹn ngào ra đi gieo giống,
mùa gặt mai sau khắp khởi mừng.

(Tv 126, 5)

Gạch đổ xuống, ta sẽ dùng đá tảng xây lại, sung bị chặt,
ta sẽ lấy bá hương thế vào.

(Is 9, 9)

Thật thà là cha quý quái

Kinh Thánh

Dù phải chết, con hãy phán đầu cho sự thật,
và Đức Chúa là Thiên Chúa sẽ bênh vực con.

(Hc 4, 28)

Đừng để mình quen miệng thè thót,
cũng đừng quen thói kêu tên Đáng Thánh.
Ai thè thót lắm thì gian ác nhiều.

(Hc 23, 9.11)

Khốn cho những ai biến lẽ phải thành ngại đáng
và vứt bỏ công lý xuống đất đen.

(Am 5, 7)

Đừng thè chi cả. Nhưng hễ “có” thì phải nói “có”, “không” thì phải nói “không”. Thêm thắc điều gì là do ác quỷ.

(Mt 5, 34.37)

Tiên trách kỷ, hậu trách nhân
(Đừng vội lên án ai)

Kinh Thánh

Trước khi xét đoán, hãy tự kiểm điểm,
thì trong giờ Chúa đến viếng thăm,
con sẽ được khoan hồng.

(Hc 18, 20)

Anh em đừng xét đoán, để khỏi bị Thiên Chúa xét đoán,
vì anh em xét đoán thế nào, thì anh em cũng sẽ bị
Thiên Chúa xét đoán như vậy.

(Mt 7, 1-2)

Các kinh sư và người Pha-ri-sêu dẫn đến trước mặt Đức Giê-su một phụ nữ bị bắt gặp đang ngoại tình. Họ để chỉ ta đứng ở giữa, rồi nói với Người: “Thưa Thầy, người đàn bà này bị bắt quả tang đang ngoại tình. Trong Sách Luật, ông Mô-sê truyền cho chúng tôi phải ném đá hạng đàn bà đó. Còn Thầy, Thầy nghĩ sao?” Họ nói thế nhằm thử Người, để có bằng cớ tố cáo Người. Nhưng Đức Giê-su cúi xuống lấy ngón tay viết trên đất. Vì họ cứ hỏi mãi, nên Người ngẩng lên và bảo họ: “Ai trong các ông sach tội, thì cứ việc lấy đá mà ném trước đi.” Rồi Người lại cúi xuống viết trên đất. Nghe vậy, họ bỏ đi hết, kể trước người sau, bắt đầu từ những người lớn tuổi...

(Ga 8, 3-9)

*Tốt danh hơn lành áo
(Tốt gỗ hơn tốt nước sơn)*

Kinh Thánh

Lắm của cải đâu quý bằng danh thơm tiếng tốt,
vàng với bạc nào trọng bằng được mến được thương.

(Cn 22, 1)

Tiếng tốt danh thơm thì hơn dầu quý,
và ngày chết hơn ngày sinh.

(Gv 7, 1)

Phúc thay ai khát khao nên người công chính,
vì họ sẽ được Thiên Chúa cho thỏa lòng.

(Mt 5, 6)

Tứ Đức: Công – Dung – Ngôn – Hạnh

Kinh Thánh

Tìm đâu ra một người vợ đảm đang?
Nàng quý giá vượt xa châu ngọc.

(Cn 31, 10)

Nàng khôn ngoan trong lời ăn tiếng nói
và dịu hiền khi dạy dỗ bảo ban.

(Cn 31, 26)

Chuyện gian dâm, mọi thú ô uế hay tham lam, thì dù nói đến, anh em cũng phải tránh, như thế mới xứng đáng là những người trong dân thánh. Đừng nói lời thô tục, nhảm nhí, cợt nhả: đó là những điều không nên; trái lại, phải tạ ơn Thiên Chúa thì hơn.

(Ep 5, 3-4)

Ước chi vẻ duyên dáng của chị em không hé tại cái mă bên ngoài như két tóc, đeo vòng vàng, hay ăn mặc xa hoa; nhưng là con người nội tâm thầm kín, với đồ trang sức không bao giờ hư hỏng là tính thùy mị, hiền hòa: đó chính là điều quý giá trước mặt Thiên Chúa.

(1Pr 3, 3-4)

Tu thân, tề gia, trị quốc, bình thiên hạ

(Hoàn thiện bản thân, trước khi sửa dạy người khác)

Kinh Thánh

Sao anh thấy cái rác trong con mắt của người anh em, mà cái xà trong con mắt của mình thì lại không để ý tới? Sao anh lại nói với người anh em: “Hãy để tôi lấy cái rác ra khỏi mắt bạn”, trong khi có cả một cái xà trong con mắt anh?

(Mt 7, 3-4)

Người ấy không được nghiện rượu, không được hiếu chiến, nhưng phải hiền hòa, không hay gây sự, không ham tiền, biết điều khiển tốt gia đình mình, biết dạy con cái phục tùng cách rất nghiêm chỉnh; vì ai không biết điều khiển gia đình mình, thì làm sao có thể lo cho Hội Thánh của Thiên Chúa được?

(1Tm 3, 3-5)

Chớ gì đừng có ai coi thường anh vì anh còn trẻ. Trái lại, anh hãy nên gương mẫu cho các tín hữu về lời ăn tiếng nói, về cách cư xử, về đức ái, đức tin và lòng trong sạch.

(1Tm 4, 12)

Tiểu nhập ngôn xuất
(Rượu vào lời ra)

Kinh Thánh

Rượu nồng sinh nhạo báng, men say tạo ôn ào,
kẻ nào vướng vào đó, đâu còn là người khôn.

(Cn 20, 1)

Nhin rượu làm chi:
rượu màu đỏ hồng, óng ánh trong ly, rồi trôi xuống cổ.
Nhưng rốt cuộc,
rượu như rắn cắn, như nọc độc hổ mang.
Mắt con sẽ thấy những điều kỳ dị,
lòng con tuôn ra bao chuyện nhảm nhí.

(Cn 23, 31-33)

Thật cay đắng cho tâm hồn khi quá chén
vì bị nói khích và ngã quy.

(Hc 31, 29)

Khôn thay những người dậy sớm để chạy theo ma men,
những kẻ kè cà mãi tới khuya,
cho rượu nung đốt chúng.

(Is 5, 11)

Uốn lưỡi bảy lần trước khi nói
Kinh Thánh

Chớ trả lời khi chưa nghe rõ,
người ta đang nói thì chớ ngắt lời.

(Hc 11, 8)

Phúc thay kẻ không ăn nói lỡ lầm,
và không phải khổ vì hối hận.

(Hc 14, 1)

Phải nói gì, hãy chuẩn bị sẵn,
như thế, con sẽ được lắng nghe.
Hãy tổng hợp kiến thức của con trước khi ứng đáp.

(Hc 33, 4)

Hãy luôn luôn sẵn sàng trả lời cho bất cứ ai chất vấn về
niềm hy vọng của anh em. Nhưng phải trả lời cách hiền
hòa và với sự kính trọng.

(1Pr 3, 15-16)

MỤC H NHỮNG NỘI DUNG KHÁC

Ba mặt một lời

Kinh Thánh

Một nhân chứng duy nhất không thể đứng lên buộc tội một người về bất cứ một tội một lỗi nào; về bất cứ lỗi nào người ấy phạm, phải căn cứ vào lời của hai nhân chứng hay căn cứ vào lời của ba nhân chứng, sự việc mới được cứu xét.

(Đnl 19, 15)
(Đnl 17, 6)

Nếu người anh em của anh trót phạm tội, thì anh hãy đi sửa lỗi nó, một mình anh với nó mà thôi. Nếu nó chịu nghe anh, thì anh đã chinh phục được người anh em. Còn nếu nó không chịu nghe, thì hãy đem theo một hay hai người nữa, để mọi công việc được giải quyết, căn cứ vào lời hai hoặc ba chứng nhân.

(Mt 18, 15-16)

Đây sẽ là lần thứ ba tôi đến thăm anh em. Mọi công việc phải được giải quyết nhờ có ba mặt một lời.

(2Cr 13, 1)

Lời tố cáo một kỳ mục, anh đừng chấp nhận, trừ phi có hai hoặc ba nhân chứng.

(1Tm 5, 19)

Bàn cùng sinh đạo tặc

Kinh Thánh

Dân gây sự với ông Mô-sê. Họ nói: “Cho chúng tôi nước uống đi!” Ông Mô-sê nói: “Tại sao anh em lại gây sự với tôi? Tại sao lại thử thách Đức Chúa?” Ở đó, dân khát nước nên đã kêu trách ông Mô-sê rằng: “Ông đưa chúng tôi ra khỏi Ai-cập để làm gì? Có phải là để cho (chúng) tôi, con cái (chúng) tôi, và súc vật của (chúng) tôi bị chết khát hay không?” Ông Mô-sê kêu lên cùng Đức Chúa: “Con phải làm gì cho dân này bây giờ? Chỉ một chút nữa là họ ném đá con!”

(Xh 17, 2-4)

Con chỉ xin hai điều,
Ngài đừng nỡ chối từ trước khi con nhắm mắt:

Xin đẩy xa con lời dối trá và chuyện lọc lừa.

Xin đừng để con túng nghèo,

cũng đừng cho con giàu có;

chỉ xin cho con cơm bánh cần dùng,

kéo được quá đầy dư, con sẽ khước từ Ngài mà nói:

“Đức Chúa là ai vậy?”

hay nếu phải túng nghèo, con sinh ra trộm cắp,

làm ô danh Thiên Chúa của con.

(Cn 30, 7-9)

Xin Cha cho chúng con hôm nay lương thực hằng ngày.

(Mt 6, 11)

Bụt nhà không thiêng

Kinh Thánh

Đức Giê-su bảo họ: “Ngôn sứ có bị rě rúng, thì cũng chỉ là ở chính quê hương mình, hay giữa đám bà con thân thuộc, và trong gia đình mình mà thôi.”

(Mc 6, 4)
(Lc 4, 24)

Người đã đến nhà mình,
nhưng người nhà chẳng chịu đón nhận.

(Ga 1, 11)

Thật thế, anh em Người không tin vào Người. Đức Giê-su nói với họ: “Thời của tôi chưa đến, nhưng thời của các anh lúc nào cũng thuận tiện. Thế gian không thể ghét các anh, nhưng tôi thì nó ghét, vì tôi làm chứng rằng các việc nó làm thì xấu xa.”

(Ga 7, 5-7)

Cây kim trong bọc lâu ngày cũng lòi ra

(Sự thật vẫn là sự thật)

Kinh Thánh

Vậy anh em đừng sợ người ta. Thật ra, không có gì che giấu mà sẽ không được tò lò, không có gì bí mật, mà người ta sẽ không biết. Điều Thầy nói với anh em lúc đêm hôm, thì hãy nói ra giữa ban ngày; và điều anh em nghe rỉ tai, thì hãy lên mái nhà rao giảng.

(Mt 10, 26-27)

Vì chẳng có gì bí ẩn mà lại không trở nên hiển hiện, chẳng có gì che giấu mà người ta lại không biết và không bị đưa ra ánh sáng.

(Lc 8, 17)

Không có gì che giấu mà sẽ không bị lộ ra, không có gì bí mật mà người ta sẽ không biết. Vì thế, tất cả những gì anh em nói lúc đêm hôm, sẽ được nghe giữa ban ngày; và điều anh em rỉ tai trong buồng kín, sẽ được công bố trên mái nhà.

(Lc 12, 2-3)

Cho vay mất bạn
(Neither a borrower nor a lender be)
(Ngạn ngữ Anh)

Kinh Thánh

Đừng cho kẻ mạnh thế hơn con vay mượn,
cho họ mượn là kẻ như mất đứt rồi.

(Hc 8, 12)

Nhiều người coi của vay mượn như của nhặt ngoài đường,
khiến ai giúp họ cũng buồn phiền chán nản.

Trước khi nhận, họ hôn tay chủ nợ,
nói ngon nói ngọt về của cải người ta,
nhưng đến hạn trả thì lại khắt lèn,
thay vì trả, chỉ buông lời than tiếc
và còn đở thừa cho hoàn cảnh.

Họ có sức trả phân nửa đã là may,
và chủ nợ coi như đã nhặt được của ngoài đường.
Còn không thì chủ nợ mất toi tiền bạc,
và vô cớ lại có thêm một kẻ thù,
chỉ lăng mạ chửi bới thay vì trả nợ,
chỉ khinh khi thay vì tôn kính.

(Hc 29, 4-6)

Ai xin, thì hãy cho, ai lấy cái gì của anh, thì đừng đòi lại.

(Lc 6, 30)

Con sâu làm rầu nồi canh
Kinh Thánh

Một con ruồi chết làm thối cả bình dầu thơm;
một chút ngu si gây phuơng hại
cho cả khôn ngoan và danh giá.

(Gv 10, 1)

Vì một người duy nhất, mà tội lỗi đã xâm nhập trần gian,
và tội lỗi gây nên sự chết; như thế, sự chết đã lan tràn tới
mọi người, bởi vì mọi người đã phạm tội.

(Rm 5, 12)

Một chút men làm cả khối bột dậy men. Đối với anh em,
trong Chúa, tôi tin tưởng rằng, anh em sẽ không nghĩ
khác. Còn kẻ phá rối anh em thì phải chịu lấy án phạt,
bất kể người ấy là ai.

(Gl 5, 9-10)

Cướp cơm chim
(Ăn chặt cả phần ăn ít ỏi của người nghèo)

Kinh Thánh

Khi các ngươi gặt lúa trong đất của các ngươi, (các) ngươi không được gặt cho tới sát bờ ruộng; lúa gặt sót, (các) ngươi không được mót. Vườn nho (các) ngươi, (các) ngươi không được hái lại, những trái rót, (các) ngươi không được nhặt: (các) ngươi sẽ bỏ lại cho người nghèo và ngoại kiều. Ta là Đức Chúa, Thiên Chúa của các ngươi.

(Lv 19, 9-10)

Con ơi,
đừng tước đoạt miếng cơm manh áo của người nghèo,
đừng để kẻ khốn cùng luống công chờ đợi.

Đừng làm cho kẻ đói phải buồn tủi,
đừng chọc tức ai khi họ phải ngặt nghèo.

(Hc 4, 1-2)

Người túng nghèo còn chút bánh độ thân,
ai lấy đi là kẻ hút máu.

Cướp phuong tiện sống của kẻ khác là giết người;
đoạt lương của người làm thuê là gây đổ máu.

(Hc 34, 21-22)

Đi một ngày đàng, học một sàng khôn

Kinh Thánh

Chớ khinh thường chuyện các bậc khôn ngoan kẽ lại,
hãy nghiên ngẫm phuong ngôn của các ngài;
vì nhờ học với các ngài mà con có được kiến thức,
và biết cách phục vụ các bậc quyền cao.

Đừng bỏ qua chuyện các vị cao niên kẽ lại,
vì chính các ngài đã học hỏi nơi tổ tiên mình;
nhờ học với các ngài mà con có được sự hiểu biết, và
khi cần, con biết đưa ra câu trả lời thích hợp.

(Hc 8, 8-9)

Hãy giao tiếp với người chung quanh khi có thể,
và năng bàn hỏi với người khôn ngoan.

Hãy tìm người hiểu biết mà trò chuyện,
và mọi điều con nói phải quy về Luật của Đáng Tối Cao.

(Hc 9, 14-15)

Người bôn ba hiểu rộng biết nhiều.
Kẻ giàu kinh nghiệm phát biểu thật thông minh.

Ai không từng trải thì hiểu biết nồng cạn,
còn người bôn ba thì lanh lợi, tháo vát.

Trong những chuyến du hành,
tôi đã được thấy nhiều chuyện,
đã hiểu nhiều mà không thể nói hết.

(Hc 34, 9-11)

***Đối nguru đàn cầm
(Đàn gẩy tai trâu)***

Kinh Thánh

Con đừng nói vào tai đứa dốt,
vì nó sẽ khinh rẻ lời lẽ khôn ngoan của con.

(Cn 23, 9)

Dạy đứa ngu ví như gắp lại những mảnh sành,
như đánh thức kẻ đang ngủ mê mệt.

(Hc 22, 9)

Của thánh, đừng quăng cho chó; ngọc trai, chó liêng cho heo, kéo chúng giày đẹp dưới chân, rồi còn quay lại cắn xe anh em.

(Mt 7, 6)

Gây ông đập lưng ông

Kinh Thánh

Nó đào hầm đào hố,
chính nó lại sa chân.

Hại người chẳng hóa hại thân,
gây ông đập xuồng lại dàn lưng ông.

(Tv 7, 16-17)

Kẻ đào hố bị sa xuồng hố,
người lăn đá lại bị đá đè.

(Cn 26, 27)

Người đào hố có thể rơi xuống hố,
kẻ phá tường e bị rắn cắn cho,
người lấy đá có ngày bị thương tích,
kẻ đốn cây chắc sẽ gặp hiểm nguy.

(Gv 10, 8-9)

Tung đá lên cao, đá sẽ rót xuống đầu mình.
Đánh lén người, sẽ bị người đánh lại đau hơn.
Ai đào hố sẽ sa xuống hố,
kẻ gài bẫy sẽ mắc vào bẫy.

Ai làm điều xấu sẽ bị cái xấu đè bẹp
mà chẳng biết cái xấu đến từ đâu.

(Hc 27, 25-27)

Gieo gì gặt nấy

Kinh Thánh

Kẻ làm điều ác lãnh đồng lương hư ảo,
người gieo công chính được phần thưởng vững bền.

(Cn 11, 18)

Chúng gieo gió thì phải gặt bão.

(Hs 8, 7)

Ai theo tính xác thịt mà gieo điều xấu, thì sẽ gặt được hậu quả của tính xác thịt là sự hư nát. Còn ai theo Thần Khí mà gieo điều tốt, thì sẽ gặt được kết quả của Thần Khí là sự sống đời đời.

(Gl 6, 8)

Học thầy không tày học bạn

Kinh Thánh

Dầu và hương thơm làm phấn khởi lòng người,
tình bạn ngọt ngào giúp tinh thần thêm vững mạnh.

(Cn 27, 9)

Sắt bén nhò sắt, con người nê sắc bén nhò bạn bè.

(Cn 27, 17)

Đừng bỏ rơi người bạn cố tri: người mới đâu có giá bằng
người cũ. Rượu mới thế nào, thì bạn mới cũng vậy; để
lâu rồi uống, mới thấy ngon.

(Hc 9, 10)

Thầy không còn gọi anh em là tôi tớ nữa, vì tôi tớ không
biết việc chủ làm. Nhưng Thầy gọi anh em là bạn hữu,
vì tất cả những gì Thầy nghe được nơi Cha Thầy,
Thầy đã cho anh em biết.

(Ga 15, 15)

Kẻ này gieo, người kia gặt

Kinh Thánh

Khi anh (em) được những thành lớn và đẹp mà anh (em)
đã không xây, những nhà đầy mọi thứ của cải mà anh
(em) đã không để vào đó, những bể nước đào sẵn mà anh
(em) đã không đào, những vườn nho và vườn ô-liu mà
anh (em) đã không trồng; khi anh (em) được ăn uống no
nê, thì phải ý tứ đừng quên Đức Chúa, Đáng đã đura anh
(em) ra khỏi đất Ai-cập, khỏi cảnh nô lệ.

(Đnl 6, 10-12)

Phản ngươi, ngươi sẽ gieo mà không được gặt;
chính ngươi sẽ đạp trái ô-liu, nhưng không được xúc dầu;
ngươi ép nho mà không được uống rượu.

(Mk 6, 15)

Thật vậy, câu tục ngữ “kẻ này gieo, người kia gặt” quả là đúng! Thầy sai anh em đi gặt những gì chính anh em đã không phải vất vả làm ra. Người khác đã làm lụng vất vả; còn anh em, anh em được vào hưởng kết quả công lao của họ.

(Ga 4, 37-38)

Vậy A-pô-lô là gì? Phao-lô là gì? Đó là những tôi tớ đã giúp cho anh em có đức tin, mỗi người đã làm theo khả năng Chúa ban. Tôi trông, anh A-pô-lô tưới, nhưng Thiên Chúa mới làm cho lớn lên. Vì thế, kẻ trông hay người tưới chẳng là gì cả, nhưng Thiên Chúa, Đáng làm cho lớn lên, mới đáng kể.

(1Cr 3, 5-7)

Khôn nhả đại chợ

Kinh Thánh

Tối bao giờ các ngươi còn xử án bất công,
hay còn thiên vị phuòng gian ác?

Hãy bênh quyền lợi kẻ mồ côi, người hèn mọn;
minh oan cho người khốn khổ, kẻ bần cùng,
giải phóng ai hèn mọn, ai nghèo túng,
cứu khỏi nanh vuốt bọn ác nhân.

(Tv 82, 2-4)

Đừng ngại lên tiếng khi cần thiết.

(Hc 4, 23)

Đừng như sư tử trong gia đình,
mà lại nhút nhát giữa gia nhân.

(Hc 4, 30)

Hãy tập làm điều thiện, tìm kiếm lẽ công bình,
sửa phạt người áp bức, xử công minh cho cô nhi,
biện hộ cho quả phụ.

(Is 1, 17)

Lửa thử vàng, gian nan thử sức

Kinh Thánh

Lò thử vàng, nồi thử bạc,
còn Đức Chúa thử lòng dạ con người.

(Cn 17, 3)

Con ơi, nếu con muốn dấn thân phụng sự Đức Chúa,
thì con hãy chuẩn bị tâm hồn để đón chịu thử thách.

(Hc 2, 1)

Vì vàng phải được tôt luyện trong lửa,
còn những người sáng giá
thì phải được thử trong lò ô nhục.

(Hc 2, 5)

Thưa anh em, anh em hãy tự cho mình là được chan chúa niềm vui khi gặp thử thách trăm chiều. Vì như anh em biết: đức tin có vượt qua thử thách mới sinh ra lòng kiên nhẫn.

(Gc 1, 2-3)

Anh em thân mến, anh em đang bị lửa thử thách: đừng ngạc nhiên mà coi đó như một cái gì khác thường xảy đến cho anh em. Được chia sẻ những đau khổ của Đức Ki-tô bao nhiêu, anh em hãy vui mừng bấy nhiêu, để khi vinh quang Người tỏ hiện, anh em cùng được vui mừng hoan hỷ.

(1Pr 4, 12-13)

*Lúc hoạn nạn mới biết ai là bạn
(A friend in need is a friend indeed)
(Ngạn ngữ Anh)*

Kinh Thánh

Bè bạn thương nhau mọi thời mọi lúc,
vào ngày hoạn nạn chỉ có anh em.

(Cn 17, 17)

Nếu con muốn làm bạn với ai thì hãy thử người ấy trước,
nhưng đừng vội tin tưởng ngay.

Vì có kẻ chỉ là bạn nhất thời,
ngày con gặp nạn, nó chẳng còn là bạn nữa.

Có người là bạn lại trở nên thù,
và tiết lộ chuyện cãi nhau, khiến con phải xấu hổ.

(Hc 6, 7-9)

Lúc gặp may, không nhận ra được ai là bạn,
khi lâm nạn, chẳng giấu nổi ai là thù.

Khi con người gặp may thì kẻ thù nó buồn khổ,
lúc nó lâm nạn thì bạn hữu cũng tránh xa.

(Hc 12, 8-9)

Bạn bè nào chẳng nói : “Đây cũng chỗ thân thiết mà!”
Nhưng có người chỉ mang danh là bạn.
Không buồn chết được sao
khi bạn bè thân hữu lại hoá nê thù địch ?

(Hc 37, 1-2)

Lương y như từ mẫu

Kinh Thánh

Hãy tôn trọng thầy thuốc vì mọi người đều cần đến ông,
và vì thiên chức lương y là do Đức Chúa thiết lập.

Quả vậy, tài chữa bệnh là do Đáng Tối Cao,
Ấy là ân tứ Vua Trời ban tặng.

Thầy thuốc hiên ngang vì giàu kinh nghiệm,
khiến người có địa vị cũng phải nể nang.

Thiên Chúa làm cho đất trồ sinh dược liệu;
những thứ đó, người khôn chẳng dám coi thường.

(Hc 38, 1-4)

Con ơi, khi đau ốm, con chớ coi thường,
nhưng hãy cầu xin Đức Chúa, Người sẽ chữa lành cho.

(Hc 38, 9)
(Xh 15, 26)

Lạy Đức Chúa, xin chữa lành con, để con được chữa lành, xin cứu thoát con, để con được cứu thoát, vì vinh dự của con chính là Ngài!

(Gr 17, 14)

Có người bị phong hủi đến gặp Người, anh ta quỳ xuống van xin rằng: “Nếu Ngài muốn, Ngài có thể làm cho tôi được sạch.” Người chạnh lòng thương giơ tay đụng vào anh và bảo: “Tôi muốn, anh sạch đi!” Lập tức, chứng phong hủi biến khỏi anh, và anh được sạch.

(Mc 1, 40-42)

Một miếng lộc thánh bằng một gánh lộc tràn

Kinh Thánh

Nếu các ngươi thực sự vâng nghe những mệnh lệnh Ta truyền cho các ngươi hôm nay, mà yêu mến Đức Chúa, Thiên Chúa của các ngươi, và phụng thờ Người hết lòng hết dạ, thì Ta sẽ ban mưa cho đất các ngươi đúng mùa, mưa đầu mùa và mưa cuối mùa, và (các) ngươi sẽ thu hoạch lúa mì, rượu mới và dầu tươi của (các) ngươi. Ta sẽ cho cỏ mọc trong cánh đồng của (các) ngươi, cho súc vật của (các) ngươi ăn. (Các) ngươi sẽ được ăn và được no nê.

(Đnl 11, 13-15)

Đây sắp đến những ngày
–sâm ngôn của Đức Chúa là Chúa Thương–
Ta sẽ gieo nạn đói trên xứ này,
không phải đói bánh ăn, cũng không phải khát nước
uống, mà là đói khát được nghe lời Đức Chúa.

(Am 8, 11)

Nhưng Người đáp: “Đã có lời chép rằng: Người ta sống
không chỉ nhờ cơm bánh, nhưng còn nhờ mọi lời miệng
Thiên Chúa phán ra.”

(Mt 4, 4)

Trước hết hãy tìm kiếm Nước Thiên Chúa và đức công
chính của Người, còn tất cả những thứ kia, Người sẽ thêm
cho.

(Mt 6, 33)

Thần khí mới làm cho sống, chứ xác thịt chẳng có ích gì.
Lời Thầy nói với anh em là thần khí và là sự sống.

(Ga 6, 63)

Một nụ cười bằng mười thang thuốc bổ
(Laughter is the best medicine)
(Ngạn ngữ Anh)

Kinh Thánh

Tâm trí hân hoan làm thân xác lành mạnh,
tinh thần suy sụp khiến xương cốt rã rời.

(Cn 17, 22; 14, 30)

Chó đẻ (tâm) hồn con chìm đắm trong phiền muộn,
cũng đừng để mình nặng trĩu những ưu tư.
Tâm hồn sướng vui thì con người giàu sức sống,
niềm vui sẽ kéo dài tuổi thọ.

(Hc 30, 21-22)

Anh em hãy vui luôn trong niềm vui của Chúa. Tôi nhắc
lại: vui lên anh em!

(Pl 4, 4)

Ngã theo chiều gió

Kinh Thánh

Người không được hùa theo số đông để làm điều trái;
trong một vụ kiện, người không được ngả theo số đông
mà làm chứng, khiến công lý bị sai lệch. Người không
được thiên vị người yếu thế khi họ có việc kiện tụng.

(Xh 23, 2-3)

Gặp tên trộm đạo, người hùa theo nó,
với bọn gian dâm, cũng lại thông đồng.

(Tv 50, 18)

Đừng có gió nào cũng theo, đường nào cũng bước,
như một tên tội lỗi lật lọng.

Hãy giữ vững xác tín của mình,
và lời con phải trước sau như một.

(Hc 5, 9-10)

Như những viên đá nhỏ trên bờ tường,
khi gió thổi đến, không thể nằm yên,
một tâm hồn hèn nhát chiều theo những suy nghĩ dại dột,
gặp nỗi lo sợ nào cũng không đứng vững.

(Hc 22, 18)

Khi ngươi lưỡng lự không biết queo phải hay trái,
taí ngươi sẽ được nghe một tiếng nói từ phía sau:
“Đây là đường, cứ đi theo đó!”

(Is 30, 21)

*Nuôi ong tay áo
(Ăn cháo đá bát)*

Kinh Thánh

Cả người bạn thân con hăng tin cậy,
đã cùng con chia cơm sẻ bánh,
mà nay cũng giờ gót đạp con!

(Tv 41, 10)

Nó lấy oán đền ơn,
lấy hận thù đáp lại lòng con thương mến.

(Tv 109, 5)

Trời hãy nghe đây, đất lắng tai nào, vì Đức Chúa phán:
“Ta đã nuôi nấng đàn con, cho chúng nên khôn lớn,
nhưng chúng đã phản nghịch cùng Ta. Con bò còn biết
chủ, con lừa còn biết cái máng cỏ nhà chủ nó. Nhưng
ít-ra-en thì không biết, dân Ta chẳng hiểu gì.”

(Is 1, 2-3)

“Dân Ta hỡi, Ta đã làm gì người?
Ta đã làm chi khiến người phiền lòng?
Hãy trả lời cho Ta.”

(Mk 6, 3)

Đức Giê-su còn đang nói, thì một đám đông xuất hiện, và kẻ
dẫn đầu tên là Giu-đa, một người trong Nhóm Mười Hai.
Hắn lại gần Đức Giê-su để hôn Người. Đức Giê-su bảo hắn:
“Giu-đa ơi, anh dùng cái hôn mà nộp Con Người sao?”

(Lc 22, 47-48)

Sống cái nhà, thác cái mồ

Kinh Thánh

Vậy ông kêu Tô-bi-a, con ông lại; cậu đến gần ông, và
ông nói với cậu: “Con hãy chôn cất cha cho tử tế. Hãy
thảo kính mẹ con và đừng bỏ rơi người bao lâu người còn
sống. Con hãy ăn ở đẹp lòng người và đừng làm điều chi
phiền lòng người cả. Này con, con phải nhớ rằng mẹ con
đã trải qua bao nỗi ngọt ngào vì con, khi con còn trong
dạ mẹ. Khi người mất, con hãy chôn cất người ngay bên
cạnh cha, trong cùng một phần mộ.”

(Tb 4, 3-4)
(St 49, 29-33)

Lạy Chúa Tể càn khôn là Đức Vua, là Thiên Chúa con thờ,
ngay chim sẻ còn tìm được mái ấm,
cánh nhạn kia cũng làm tổ đặt con
bên bàn thờ của Chúa!

(Tv 84, 4)

Người xa quê như chim xa tổ.

(Cn 27, 8)

Cuộc sống đòi tối thiểu phải có
nước uống, cơm ăn, áo mặc
và một căn nhà để nương thân.

Sống nghèo dưới mái tranh của mình
còn hơn ăn sang mà đi ở nhờ người khác.

Ở nhờ hết người này đến người nọ,
cuộc sống của con sẽ thật đáng buồn,
vì ở đâu nhà người ta, con chẳng dám hé miệng.

(Hc 29, 21-22.24)

*Sông sâu còn có kẻ dò,
Lòng người nham hiểm ai đó cho cùng
(Dò sông dò biển dê dò,
Nào ai lấy thước mà đo lòng người)*

Kinh Thánh

Không gì nham hiểm và bất trị như lòng người,
ai dò thấu được?

(Gr 17, 9)

Từ bên trong, từ lòng người, phát xuất những ý định xấu:
tà dâm, trộm cắp, giết người, ngoại tình, tham lam,

độc ác, xảo trá, trác táng, ganh tị, phỉ báng, kiêu ngạo, ngông cuồng.

(Mc 7, 21-22)

Lòng họ đầy bất chính, xấu xa, tham lam, độc ác đùi thú; nào là ganh tị, giết người, cãi cọ, mưu mô, thâm hiểm; nào là nói hành nói xấu, vu oan giá họa. Họ thù ghét Thiên Chúa, ngạo ngược, kiêu căng, khoác lác, giỏi làm điều ác, không vâng lời cha mẹ, không có lương tri, không giữ lời hứa, không chút tình cảm, không chút xót thương.

(Rm 1, 29-31)

*Tay mang túi bạc kè kè,
Nói quấy nói quá người nghe àm àm*

Kinh Thánh

Kẻ nghèo túng bị mọi anh em khinh rẻ,
bạn hữu lại càng lánh xa!
Mong được đôi lời, cũng chẳng có.

(Cn 19, 7)

Người giàu mà có lỡ, thì nhiều người cứu gỡ cho,
có nói bậy, người ta cũng cho là phải.
Kẻ nghèo có lỡ, thì người ta chê trách,
có nói hay, thiên hạ cũng chẳng kề vào đâu.Người giàu
lên tiếng thì mọi người im lặng,
người ta đưa lời của nó lên tận chín tầng mây;
khi kẻ nghèo lên tiếng thì họ bảo: “Ai vậy?”
Nếu nó vấp, họ sẽ xô cho té nhào.

(Hc 13, 22-23)

Hãy tập làm điều thiện, tìm kiếm lẽ công bình,
sửa phạt người áp bức, xử công minh cho cô nhi,
biện hộ cho quả phụ.

(Is 1, 17)

*Thấy người sang bắt quàng làm họ
(Lúc khó thì chẳng ai nhìn,
Đến khi đỡ trang chín nghìn anh em)*

Kinh Thánh

Kẻ nghèo khó, láng giềng cũng ghét bỏ,
người giàu sang có vô số bạn bè.

(Cn 14, 20)

Người lăm của được thêm nhiều bạn,
còn kẻ nghèo bị bạn hữu lánh xa.

(Cn 19, 4)

Thưa anh em, anh em đã tin vào Đức Giê-su Ki-tô, Chúa chúng ta, là Chúa vinh quang, thì đừng đổi xử thiên tư. Quả vậy, giả như có một người bước vào nơi anh em hội họp, tay đeo nhẫn vàng, áo quần lộng lẫy, đồng thời có một người nghèo khó, ăn mặc tồi tàn, cũng bước vào, mà anh em kính cẩn nhìn người ăn mặc lộng lẫy và nói: "Xin mời ông ngồi vào chỗ danh dự này", còn với người nghèo, anh em lại nói: "Đứng đó! " hoặc: "Ngồi dưới bệ chân tôi đây! ", thì anh em đã chẳng tỏ ra kỳ thị và trở thành những thầm phán đầy tà tâm đó sao?

(Gc 2, 1-4)
(Rm 2, 11; Đnl 10, 17)

Tích cốc phòng cơ
(Biết tích trữ phòng khi cần)

Kinh Thánh

Loài kién là đám dân yếu ót,
nhưng mới mùa hè đã biết chuẩn bị thức ăn.

(Cn 30, 25)

Hãy nhớ đến thời đói kém, khi con dư dật;
khi giàu có, hãy nhớ đến cơn nghèo khổ và nỗi khốn cùng.

(Hc 18, 25)

Khi họ đã no nê rồi, Người bảo các môn đệ:
“Anh em thu lại những miếng thừa kẹo phí đi.”

(Ga 6, 12)

Trèo cao, ngã đau

Kinh Thánh

Tính tự cao hạ đúra tự cao xuống,
người tự hạ sẽ được tôn vinh.

(Cn 29, 23)

Vì phàm ai tôn mình lên sẽ bị hạ xuống; còn ai hạ mình
xuống sẽ được tôn lên.

(Lc 14, 11)
(Mt 23, 12)

Thật vậy, ai tưởng mình là gì mà kỳ thực không là gì hết,
thì là lừa gạt chính mình.

(Gl 6, 3)

Anh em hãy hạ mình xuống trước mặt Chúa và Người sẽ cất nhắc anh em lên.

(Gc 4, 10)

*Vì phỏng đường đời bằng phẳng cả,
anh hùng hào kiệt có hơn ai*

Kinh Thánh

Thiên Chúa đã thử thách họ
và thấy họ xứng đáng với Người.

Người đã tinh luyện họ
như người ta luyện vàng trong lò lửa,
và đón nhận họ như của lễ toàn thiêu.

Khi đến giờ được Thiên Chúa viếng thăm,
họ sẽ rực sáng như tia lửa bén nhanh khắp rùng sây.

(Kn 3, 5-7)

Từ thời ông Gio-an Tẩy Giả cho đến bây giờ, Nước Trời phải đương đầu với sức mạnh, ai mạnh sức thì chiếm được.

(Mt 11, 12)

Một trong các Kỳ Mục lên tiếng hỏi tôi: “Những người mặc áo trắng kia là ai vậy? Họ từ đâu đến?” Tôi trả lời: “Thưa Ngài, Ngài biết đó.” Vị ấy bảo tôi: “Họ là những người đã đến, sau khi trải qua cơn thử thách lớn lao. Họ đã giặt sạch và tẩy trắng áo mình trong máu Con Chiên.”

(Kh 7, 13-14)

LỜI KẾT

Thưa quý bạn đọc,

Quả là *lực bất tòng tâm*. Tôi đọc Kinh Thánh (3) còn muốn trích dẫn nhiều thêm nữa, nhưng chỉ ngần này thôi – tầm 150 câu tục ngữ, ca dao và 500 câu Kinh Thánh song hành, Tôi đọc Kinh Thánh (3) đã *vung tay quá trán* rồi!

Mong sao các bạn *chín bỏ làm mồi*, và cũng hy vọng các bạn sẽ bắt gặp đâu đó điều thú vị, và rồi quan tâm đến Kinh Thánh nhiều hơn.

“Xin Thiên Chúa là Cha chúng ta, và xin Chúa Giê-su Ki-tô ban cho anh em ân sủng và bình an.”
(Rm 1, 7)

Chân thành cảm ơn mọi người.

Quê nhà, ngày 13 tháng 06 năm 2021

Lễ kính Thánh Antôn Pađôva

Nguyễn Huy Thăng

NGUỒN TÀI LIỆU

- Kinh Thánh, Bản dịch của Lm. Nguyễn Thế Thuấn – Dòng Chúa Cứu Thế (1976)
- Kinh Thánh – Lời Chúa cho mọi người, Bản dịch: Các Giờ Kinh Phụng Vụ (2009)
- Sách Giáo Lý Của Hội Thánh Công Giáo – Nhà Xuất Bản Tôn Giáo (2010)
- Tông Huấn Gaudete Et Exsultate của Đức Thánh Cha Phan-xi-cô (19-3-2018)
- Holy Bible, Catholic Publishers (1968)
- The New American Bible, Catholic Book Publishing, Co. New York (2012)
- Nelson's New Illustrated Bible Dictionary, Ronald F. Youngblood (1995)
- Tục ngữ Anh – Việt, Lê Đình Bích – Trần Quỳnh Dân (1986)
- Tục ngữ Ca dao Việt Nam, Mã Giang Lân (1998)

CHỮ VIẾT TẮT

Ac	Ai-ca	1Ga	1 Gio-an
Am	A-mót	2Ga	2 Gio-an
Br	Ba-rúc	3Ga	3 Gio-an
Cl	Cô-lô-xê	Gc	Gia-cô-bê
Cn	Châm ngôn	Gđ	Giu-đa
1Cr	1 Cô-rin-tô	Gđt	Giu-đi-tha
2Cr	2 Cô-rin-tô	Ge	Giô-en
Cv	Công vụ tông đồ	Gl	Ga-lát
Dc	Điễm ca	Gn	Giô-na
Dcr	Da-ca-ri-a	Gr	Giê-rê-mi-a
Ds	Dân số	Gs	Giô-suê
Dt	Do-thái	Gv	Giảng viên
Đn	Đa-ni-en	Hc	Huân ca
Đnl	Đệ-nhị-luật	Hs	Hô-sê
Ed	Ê-dê-ki-en	Is	I-sai-a
Ep	Ê-phê-xô	Kb	Kha-ba-cúc
Er	Ét-ra	Kg	Khác-gai
Et	Ét-te	Kh	Khải huyền
G	Gióp	Kn	Khôn ngoan
Ga	Gio-an	Lc	Lu-ca

Lv	Lê-vi	Tl	Thủ lãnh
Mc	Mác-cô	1Tm	1 Ti-mô-thê
1Mcb	Ma-ca-bê quyển 1	2Tm	2 Ti-mô-thê
2Mcb	Ma-ca-bê quyển 2	Tt	Ti-tô
Mk	Mi-kha	Tv	Thánh vịnh
Ml	Ma-la-khi	1Tx	1 Thê-xa-lô-ni-ca
Mt	Mát-thêu	2Tx	2 Thê-xa-lô-ni-ca
Nk	Na-khum	1V	Sách các Vua quyển 1
Nkm	Nơ-khe-mi-a	2V	Sách các Vua quyển 2
Ôv	Ô-va-đi-a (Ab-đi-a)	Xh	Xuất hành
Pl	Phi-líp-phê	Xp	Xô-phô-ni-a
Plm	Phi-lê-môn		
1Pr	1 Phê-rô		
2Pr	2 Phê-rô		
R	Rút		
Rm	Rô-ma		
1Sb	Sử biên niên quyển 1		
2Sb	Sử biên niên quyển 2		
1Sm	Sách Samuen quyển 1		
2Sm	Sách Samuen quyển 2		
St	Sáng thê		
Tb	Tô-bi-a		

MỤC LỤC

LỜI NGỎ	1
TẠO DỤNG TRỜI ĐẤT – MUÔN VẬT – CON NGƯỜI	
Đó ai biết lúa mẩy cây, Biết sông mẩy khúc, biết mây mẩy tầng?	3
Kêu trời không thấu!	4
Lạy trời mưa xuống, lấy nước tôi uống, lấy ruộng tôi cày, lấy đà bát cơm.....	5
Núi kia ai đắp nên cao Sông kia biển nọ ai đào mà sâu?	6
Thiên sinh nhơn, hà nhơn vô lộc (Trời sinh người, ai cũng có lộc trời)	7
Thiên sinh vạn vật, duy nhân tối linh (Trời sinh vạn vật, chỉ có con người là linh thiêng nhất).....	8
Trời sinh voi, sinh cỏ (Trời sinh, trời dưỡng).....	8
Tứ hải giai huynh đệ (Mọi người đều là anh em)	9
THÂN PHẬN CON NGƯỜI	
Bụng đói đầu gói phải bò	10
Hữu thân hữu khô (Đời là bể khô)	10
Lá rụng về cội.....	11
Lực bất tòng tâm	12
Nay anh mai tôi (Ai cũng đến lượt mình – phải chết!)....	13
Nhân sinh một kiếp, đến đi vô thường	14

Nhân vô thập toàn.....	15
Sinh giả tất tử (Ai rồi cũng phải chết).....	16
Sinh hữu hạn tử bất kỳ (Trời kêu ai nấy dạ / Chạy trời không khỏi sô).....	17
Sinh không, tử lại hoàn không (Sinh ra tay không, chết đi cũng tay không)	18
Sinh ký, tử quy (Sóng là gởi, thác là về)	19
Sinh lão bệnh tử (Sinh ra, già đi, bệnh tật rồi chết)	20
Tay làm hàm nhai (Có làm thì mới có ăn, Không dung ai dễ đem phần đến cho).....	21
Thời giờ thầm thoát thoι đưa, Nó đi đi mãi không chờ đợi ai	22
Trăm năm còn có gì đâu, Chẳng qua một nǎm cỏ khâu xanh rì	22

THIÊN THỜI – VẬN MỆNH

Chẳng ăn, chẳng mặc, chẳng chơi Bo bo giữ lấy của trời làm chi?	24
Còn nước còn tát (Còn sống còn hy vọng)	25
Công dã tràng (Nhọc nhằn mà không được gì)	25
Éch ngồi đáy giếng, coi trời bắng vung! (Ngạo mạn).....	26
Hữu xạ tự nhiên hương	27
Kẻ ác sống lâu, người hiền chết sớm.....	27

Lôi con voi qua lỗ kim (chuyện không thể) (They draw an elephant through the eye of a needle) (Ngạn ngữ Anh)	28
Mưu sự tại nhân, thành sự tại thiên (Người tính không bằng trời tính)	29
Ngẫm hay muôn sự tại trời (Phản số)	30
Người sống đồng vàng (Mạng sống con người quý hơn cả)	31
Nhân chi sơ tính bản thiện (Con người khi mới sinh bản chất thiện hảo).....	31
Ông thời đi khỏi, ông giỏi cũng bó tay	32
Tâm an thị phúc (Tâm bình an mới hạnh phúc thật)	33
Thiên vĩngh khôi khôi, sơ nhí bất lậu (Lưới trời lồng lộng, thưa mà chẳng để sót ai) (Trời cao có mắt).....	34
Xưa như trái đất (Chẳng có gì là mới lạ)	35
TÌNH YÊU – NGHĨA PHU THÊ – CON CÁI	
Ai làm nấy chịu	36
Ai lo phận nấy, Thiên Chúa lo cho tất cả (Chacun pour soi, et Dieu pour tous) (Ngạn ngữ Pháp) ...	36
Con cái là lộc trời ban	38
Con dại cái mang	39
Đạo nào bằng đạo phu thê Tay áp má kề sinh tử có nhau	39

Đời cha ăn mặn đời con khát nước	40
Đồng vợ đồng chồng tát biển đông cũng cạn (Của chồng công vợ)	41
Một giọt máu đào hơn ao nước lã	42
Nhân duyên trời định.....	43
Tất cả kho tàng trên trái đất không thể nào so sánh nổi với hạnh phúc gia đình (Ngạn ngữ Do Thái).....	44
Thê gian nhát vợ nhì trời.....	45
Vắng đàn ông quanh nhà, vắng đàn bà quanh bếp.....	45
Vợ khôn ngoan làm quan cho chồng.....	46
Yêu nhau mấy núi cũng trèo, Mấy sông cũng lội mấy đèo cũng qua.....	47

DU ƠNG DỤC – ĐẠO HIẾU

Ân cha nặng lắm ai ơi;	
Nghĩa mẹ băng trời chín tháng cứu mang (Công cha như núi Thái Sơn	
Nghĩa mẹ như nước trong nguồn chảy ra)	48
Anh em như thể tay chân (Thà rằng ăn bát canh rau Còn hơn cá thịt nói nhau nặng lời).....	49
Cá không ăn muối cá ươn, Con cãi cha mẹ trăm đường con hư	49
Cha mẹ sinh con, trời sinh tính.....	50
Có ơn phải sợ, có nợ phải trả.....	51
Con hơn cha là nhà có phúc.....	52

Đέ con chǎng dạy chǎng rǎn,	
Thà rằng nuôi lợn mà ăn lấy lòng.....	52
Gần mực thì đen, gần đèn thì sáng	53
Nhân sinh bách hạnh, hiếu vi tiên (Con người có một trăm đức hạnh, hiếu hạnh là trước hết)	53
Sóng thì chǎng cho ăn nào,	
Chết thì cúng giỗ mâm cao cỗ đầy	54
Thương cho roi cho vọt, ghét cho ngọt cho bùi	55
Uốn cây từ thuở còn non	
(Bé ăn trộm gà, già ăn trộm trâu).....	56
Uống nước nhớ nguồn (Ăn quả nhớ kẻ trồng cây).....	56
YÊU THƯƠNG ĐỒNG LOẠI – CHIA SẺ	
Ác giả ác báo, thiện giả thiện lai (Làm lành lánh dữ).....	58
Bà con xa không bằng láng giềng gần	
(Bán anh em xa, mua láng giềng gần).....	59
Có thực mới vực được đạo (Bụng đói tai điếc).....	60
Đánh kẻ chạy đi, không ai đánh người chạy lại	60
Đừng trông mặt mà bắt hình dong	
(Đừng vội xét đoán ai qua vẻ bên ngoài).....	61
Hãy cho đi sẽ được cho lại	
(Donnez tout et vous aurez tout) (Tục ngữ Pháp).....	62
Hợp quần gây sức mạnh	
(Đoàn kết thì sống, chia rẽ thì chết)	63

Kỷ sở bất dục, vật thi ư nhân (Những gì mình không muốn, đừng làm cho người khác)	63
Lá lành đùm lá rách	64
Mã tâm mã, ngưu tâm ngưu (Ngựa tìm ngựa, trâu tìm trâu)	65
Ở đời có đức mặc sức mà ăn	66
Thương người như thể thương thân (Một con ngựa đau cả tàu bỏ cỏ).....	67
Xởi lời trời cho, so đo trời co lại	68

THÓI ĂN NẾT Ở - NHÂN CÁCH

Ăn không ngồi rồi (Há miệng chờ sung).....	69
Bắt cá hai tay (Nước đôi, tham lam).....	70
Bέ kia dẽ lấp, túi tham khó đầy (Kiềm chế dục vọng)....	71
Biết thì thưa thốt, không biết thì dựa cột mà nghe	71
Cả giận mất khôn	72
Cái nét đánh chết cái đẹp	73
Cẩn tắc vô ưu (Trước khi làm gì phải nghĩ đến hậu quả của nó).....	74
Đánh chết cái nét không chừa (The leopard cannot change its spots – Ngạn ngữ Anh)..	74
Dĩ hòa vi quý (Một điều nhịn, chín điều lành)	75
Đứng núi này trông núi nọ	77

Hỗn tử lưu bì, nhân tử lưu danh (Cop chết để da, người ta chết để tiếng)	78
Họa trung hữu phúc (Trong cái rủi có cái may).....	79
Hữu chí cánh thành (Có công mài sắt có ngày nên kim) .	79
Khẩu Phật tâm xà (Miệng nói ngọt, lòng điêu ngoa)	81
Lời chào cao hơn mâm cỗ (Cách cho quý hơn của cho)..	82
Lời nói chẳng mất tiền mua, Lừa lời mà nói cho vừa lòng nhau.....	83
Mau húra mau quên	84
Nam vô tửu như kỳ vô phong	85
Năng thuyết bất năng hành (Hay nói chẳng hay làm)	86
Nghèo cho sạch rách cho thơm.....	87
Ngũ Thường: Nhân – Nghĩa – Lễ – Trí – Tín	87
Người khôn chưa đắn đã đo, Chưa đi đến bể đã dò nồng sâu (Người biết tiên liệu).....	88
Ở hiền gặp lành	89
Tham thì thâm	90
Thất bại là mẹ thành công	91
Thật thà là cha quý quái.....	91
Tiên trách kỷ, hậu trách nhân (Đừng vội lên án ai)	92
Tốt danh hơn lành áo (Tốt gỗ hơn tốt nước sơn)	93
Tứ Đức: Công – Dung – Ngôn – Hạnh	93
Tu thân, tề gia, trị quốc, bình thiên hạ	94

Tửu nhập ngôn xuất (Rượu vào lời ra)	95
Uốn lưỡi bảy lần trước khi nói	96

NHỮNG NỘI DUNG KHÁC

Ba mặt một lời	97
Bần cùng sinh đạo đặc	98
Bụt nhà không thiêng	99
Cây kim trong bọc lâu ngày cũng lời ra (Sự thật vẫn là sự thật)	99
Cho vay mất bạn (Neither a borrower nor a lender be) (Ngạn ngữ Anh) ..	100
Con sâu làm rầu nòi canh.....	101
Cướp com chim (Ăn chặt cả phần ăn ít ỏi của người nghèo)	102
Đi một ngày đàng, học một sàng khôn.....	103
Đối ngưu đòn cầm (Đòn gậy tai trâu)	104
Gậy ông đập lưng ông	104
Gieo gì gặt nấy	105
Học thầy không tày học bạn	106
Kẻ này gieo, người kia gặt.....	106
Khôn nhà dại chợ	107
Lửa thử vàng, gian nan thử súc	108
Lúc hoạn nạn mới biết ai là bạn (A friend in need is a friend indeed) (Ngạn ngữ Anh) ...	109

Lương y như từ mẫu	110
Một miếng lộc thánh bằng một gánh lộc tràn	111
Một nụ cười bằng mười thang thuốc bổ (Laughter is the best medicine) (Ngạn ngữ Anh)	113
Ngã theo chiều gió	113
Nuôi ong tay áo (Ăn cháo đá bát).....	114
Sóng cái nhà, thác cái mồ.....	115
Sông sâu còn có kẽ dò, Lòng người nham hiểm ai đo cho cùng (Dò sông dò biển dẽ dò, Nào ai lấy thuốc mà đo lòng người)	116
Tay mang túi bạc kè kè, Nói quây nói quá người nghe àm àm.....	117
Thấy người sang bắt quàng làm họ (Lúc khó thì chẳng ai nhìn, Đến khi đỡ trạng chín nghìn anh em).....	118
Tích cốc phòng cơ (Biết tích trữ phòng khi cần)	119
Trèo cao, ngã đau	119
Ví phỏng đường đời bằng phẳng cả, anh hùng hào kiệt có hơn ai	120
LỜI KẾT	121
NGUỒN TÀI LIỆU.....	122
CHỮ VIẾT TẮT.....	123

Sau cùng, tôi muốn gửi lời yêu thương
và biết ơn đến Người Bạn Đời và các con của tôi.

Thiên Chúa là Tình Yêu

(1Ga 4, 8)

